

Opinnäytetyö (AMK)

Sosionomikoulutus

2021

Roosa Hietaharju

**OPAS ERI KIELI- JA
KULTTUURITAUSTAISILLE
HUOLTAJILLE
VARHAISKASVATUKSEN
ALOITUKSEEN**

Roosa Hietaharju

OPAS ERI KIELI- JA KULTTUURITAUSTAISILLE HUOLTAJILLE VARHAISKASVATUKSEN ALOITUKSEEN

Tämän kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille suunnattu opas, jota voitaisiin hyödyntää varhaiskasvatuksen aloittamisen vaiheessa käytävissä alkukeskustelussa. Keskusteluissa toimeksiantajan kanssa nousi esille kokemuksia siitä, miten henkilökunnan sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien välisessä yhteistyössä voi olla haasteena jakaa tietoa ja saavuttaa molemminpuolinen ymmärrys mm. päiväkodin toimintatavoista. Oppaan tavoitteena oli edistää kasvatusyhteistyön toteutumista eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien sekä varhaiskasvatushenkilöstön välillä tarjoamalla keinon yhteisen ymmärryksen saavuttamiseksi lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisen vaiheessa. Kehittämistyön toimeksiantajana toimi Varsinais-Suomessa sijaitseva Norlandia Ilon päiväkot.

Kehittämistyön teoriaosuudessa käsiteltiin kulttuurista moninaisuutta varhaiskasvatuksessa eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden sekä kieli- ja kulttuuritietoisien varhaiskasvatuksen näkökulmista. Teoreettisessa viitekehyksessä tarkasteltiin myös kasvatusyhteistyötä sekä lapsen varhaiskasvatuksen aloitusta. Kehittämismenetelminä käytettiin eri kieli- ja kulttuuritaustaisen huoltajan sekä varhaiskasvatushenkilöstön haastatteluja sekä kokeilevaa toimintaa. Lisäksi dialogista keskustelua hyödynnettiin keskeisenä kehittämismenetelmänä koko kehittämisprosessin ajan.

Kehittämistyön tuotoksena syntyi alkukeskustelussa käytettävä opas eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille. Oppaassa hyödynnettiin selkokielisyyttä sekä kuvia ymmärryksen tukemiseksi. Oppaan avulla varhaiskasvatushenkilöstö voi jakaa tietoa päiväkodin tavoista kuvien hahmottamana sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat voivat tutustua lapsensa uuteen päiväkotiin. Kehitetyn oppaan koettiin palautteen mukaan tukevan alkukeskustelua sekä sisältävän tärkeää tietoa päiväkodin toiminnasta ja tavoitteista.

ASIASANAT:

Varhaiskasvatus, kulttuurinen moninaisuus, kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus, kasvatusyhteistyö, alkukeskustelu, opas.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Bachelor's Degree in Social Services

2021 | 41 pages, 19 pages in appendices

Roosa Hietaharju

GUIDE FOR CULTURALLY AND LINGUISTICALLY DIVERSE FAMILIES IN THE START OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION

The purpose of this development project was to develop a guide for culturally and linguistically diverse parents that could be used in the initial discussion in the start of early childhood education. In the discussions with the client came up experiences how it can be difficult to share information and achieve a common understanding for example about kindergarten's customs between the culturally and linguistically diverse families and the early childhood educators. The objective of the guide was to promote the implementation of parental partnership between culturally and linguistically diverse parents and early childhood educators by offering ways to achieve common understanding in the start of child's early childhood education. The client and partner of this development project was Norlandia Ilo's kindergarten located in Southwest Finland.

In the theoretical framework of this development project cultural diversity in early childhood education from the perspective of culturally and linguistically diverse families and cultural diversity and language aware early childhood education were discussed. In the theoretical framework, parental partnership and the start of child's early childhood education were also discussed. The development methods used were culturally and linguistically diverse parents' and early childhood educators' interviews and experimental activity. In addition dialogue was used as a central development method during the entire development process.

The product of this development project was a guide for culturally and linguistically diverse parents that could be used in the initial discussion. The guide was made using plain language and pictures to support understanding. With the help of the guide early childhood educators can share information about the kindergarten's customs demonstrated by pictures and the culturally and linguistically diverse parents can get acquainted with their child's new kindergarten. According to feedback, it was thought that the developed guide supported initial discussion and that the guide included important information about the kindergarten's customs and objectives.

KEYWORDS:

Early childhood education, cultural diversity, cultural diversity and language aware early childhood education, parental partnership, initial discussion, guide.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 KULTTUURINEN MONINAISUUS VARHAISKASVATUKSESSA	8
2.1 Kulttuurinen moninaisuus	8
2.2 Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet	9
2.3 Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus	11
3 KASVATUSYHTEISTYÖN LÄHTÖKOHTIA	15
3.1 Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa	15
3.2 Kasvatusyhteistyö eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien kanssa	16
3.3 Lapsen varhaiskasvatuksen aloitus	18
4 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS	21
4.1 Kehittämistyön lähtökohdat	21
4.2 Kehittämismenetelmät	22
4.3 Prosessikuvaus	25
4.4 Kehittämistyön dokumentointi ja tarkastelu	31
5 KEHITTÄMISTYÖN TUOTOS	32
5.1 Tuotoksen esittely	32
5.2 Tuotoksen arviointi	34
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI	36
6.1 Kehittämisprosessin tarkastelu	36
6.2 Ammatillinen kasvu ja jatkokehittäminen	38
LÄHTEET	40

LIITTEET

- Liite 1. Saatekirje Norlandia Ilon varhaiskasvatushenkilöstölle.
- Liite 2. Saatekirje vanhemmille.
- Liite 3. Opas vanhemmille, kun lapsi aloittaa päiväkodissa.

TAULUKOT

Taulukko 1. Kehittämistyön prosessi ja aikataulu

30

1 JOHDANTO

Tämän kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää yhteistyössä toimeksiantajan kanssa eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille opas, jota voitaisiin hyödyntää varhaiskasvatuksen aloittamisen vaiheessa käytävässä alkukeskustelussa. Varhaiskasvatuksen aloitus tuo suuren muutoksen perheen elämään. Monelle eri kieli- ja kulttuuritaustaiselle perheelle suomalaisen varhaiskasvatuksen toiminta ja tavoitteet voivat tuntua vierailta. Tässä tilanteessa varhaiskasvatushenkilöstön sekä huoltajien välisen kasvatusyhteistyön merkitys korostuu. Kasvatusyhteistyö eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien sekä varhaiskasvatushenkilöstön välillä on tärkeä osa kieli- ja kulttuuritietoista varhaiskasvatusta, joka tähtää kulttuurien tuntemuksen sekä keskinäisen ymmärryksen lisääntymiseen. Varhaiskasvatusuunnitelman perusteissa (2018) kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana varhaiskasvatuksessa sekä korostetaan kasvatusyhteistyön merkitystä lapsen terveen ja turvallisen kasvun sekä oppimisen tukemisessa.

Kehittämistyön toimeksiantajana toimi Norlandia Ilon päiväkotitoiminta. Idea oppaan tekemisestä eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille oli lähtöisin toimeksiantajalta, joka koki oppaalle olevan tarvetta kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa päiväkodissa. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden määrän varhaiskasvatuksessa on kasvanut ja kasvun ennustetaan jatkuvan vielä tulevaisuudessa. Kasvatusyhteistyön haasteeksi huoltajien sekä varhaiskasvatushenkilöstön välillä voi nousta mm. yhteisen kielen puute tai kulttuuristen tapojen erot. Tämän kehittämistyön tavoitteena oli edistää kasvatusyhteistyön keinoja varhaiskasvatushenkilöstön sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien välillä yhteisen ymmärryksen saavuttamiseksi varhaiskasvatuksen aloittamisen vaiheessa.

Tämän raportin teoriaosuudessa perehdyn ensimmäiseksi kulttuurisesti moninaiseen varhaiskasvatuksen ympäristöön, jota varten kehittämistyön tuotoksena syntyvä opas rakennettiin. Aiheeseen perehdyn eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden sekä kieli- ja kulttuuritietoisen varhaiskasvatuksen näkökulmista. Tämän jälkeen siirryn käsittelemään kasvatusyhteistyöhön liittyviä teemoja sekä kuvailemaan kasvatusyhteistyön merkitystä eri kieli- ja kulttuuritaustaisen perheen lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa. Teoriaosuuden jälkeen esittelen kehittämistyössä käyttämäni menetelmät sekä kehittämisen etenemistä tarkemmin. Esittelen myös tuotoksena syntyneen oppaan. Lopuksi arvioin kehittämisen toteutumista sekä syvennyn pohtimaan omaa ammatillista kasvuani sekä tuotoksen jatkokehittämistä. Valmis opas sekä saate-

kirjeet ja haastattelukysymykset Norlandia Ilon henkilökunnalle sekä huoltajille löytyvät liitteinä raportin lopusta.

2 KULTTUURINEN MONINAISUUS

VARHAISKASVATUKSESSA

2.1 Kulttuurinen moninaisuus

Varhaiskasvatus on osa muuttuvaa sekä kulttuurisesti moninaista yhteiskuntaa. Kulttuuriseen moninaisuuteen katsotaan kuuluvaksi mm. eri kielet, uskonnot ja maailmankatsomukset sekä käsitykset sukupuolisuudesta ja sosioekonomisesta asemasta. Kulttuurinen moninaisuus liitetään usein myös maahanmuuttoa koskeviin kysymyksiin. Kulttuurisesta moninaisuudesta keskusteltaessa viitataan aina jollain tavalla ryhmien välisiin suhteisiin, kuten esim. valta- ja vähemmistöryhmien välisiin suhteisiin. (Paavola & Talib 2010, 26–27.) Ilmiötä voidaan tarkastella eri ryhmien ja niiden jäsenien välisenä yhteiselona ja vuorovaikutuksena, joka ilmenee mm. dialogisena keskusteluna, integraationa sekä yhteisymmärrystä korostavana arvona. Kulttuurinen moninaisuus voidaan nähdä myös tahtotilana, jossa eri tavoin pyritään keskinäiseen kunnioitukseen, vastavuoroisuuteen ja kiinnostukseen. (Wallin 2013.)

Kulttuurinen moninaisuus on siis monitahoinen ilmiö, joka sisältää sekä kulttuurisia, sosiaalisia että poliittisia päämääriä (Wallin 2013). Usein Suomessa käsite kulttuuri mielletään liittyväksi vähemmistöryhmiin, kun taas valtaväestö nähdään ns. normina, kulttuurittomana. Kulttuuri on kuitenkin osa kaikkia ihmisiä. Oman kulttuurinsa tarkastelminen auttaa yksilöä ymmärtämään identiteettiään sekä arvomaailmaansa. Se voi myös auttaa yksilöä ymmärtämään, miten oma kulttuuri esiintyy yhteiskunnassa suhteessa muihin kulttuureihin. (Paavola & Talib 2010, 11–13, 229.)

Kysymykset siitä, miten moninaisuuteen, erilaisuuteen sekä samanlaisuuteen suhtautaan liittyvät oleellisesti kulttuuriseen moninaisuuteen ja kieli- ja kulttuuritietoiseen kasvatukseen. Näiden näkökulmien pohtiminen asettaa tarkastelun kohteeksi myös sen, miten sosiaalinen oikeudenmukaisuus toteutuu niin varhaiskasvatuksessa kuin yhteiskunnassa yleensä. (Paavola 2017, 194–195.) Keskustelemalla lapsen kanssa ihmisten erilaisuudesta viestitään, että erilaisuudessa ei ole mitään paheksuttavaa (Eerola-Pennanen 2017, 248). Eroista keskusteleminen voi auttaa jopa lasta ymmärtämään ihmisten erilaisia lähtökohtia ja sitä, miten kehittää ympäristöä tasa-arvoisemmaksi (Paavola 2017, 196).

Kulttuurinen moninaisuus ilmenee varhaiskasvatuksessa monella eri tavalla. Varhaiskasvatuksen järjestämisessä hyödynnetään suomalaista kulttuuriperintöä sekä kansalliskieliä huomioiden samalla myös ympäristön kielellisen, kulttuurisen sekä katsomuksellisen moninaisuuden (Opetushallitus 2018, 31). Lasten arjessa kulttuurinen moninaisuus näkyy mm. tutustumisena eri kieliin, kulttuureihin sekä katsomuksiin (Kivijärvi 2017, 250). Kulttuurisen moninaisuuden kohtaaminen konkretisoituu myös varhaiskasvatushenkilökunnan sekä eri-kieli ja kulttuuritaustaisten huoltajien yhteistyössä (Paavola & Talib 2010, 234).

2.2 Eri-kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet

Vieraskielisten määrä on ollut tasaisessa nousussa Suomessa. Vuonna 2019 vieraskielisten määrä Turun väestöstä oli 11,8 prosenttia, mikä tarkoittaa n. 22 800 asukasta. (Tilastokeskus 2020). Lisääntynyt maahanmuutto näkyy myös varhaiskasvatuksessa eri-kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden ja lapsien määrän kasvuna (Eerola-Pennanen 2017, 236). Monelle perheelle varhaiskasvatus toimii ensimmäisenä kosketuksena uuden kotimaansa ihmisiin ja tapoihin (Lastikka 2019, 34).

Varhaiskasvatus on keskeisessä asemassa lapsiperheiden kotoutumisen tukemisessa. Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttanut oppii yhteiskunnassa sekä työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Maahanmuuttaneen oman kielen ja kulttuurin tukeminen kulkevat käsi kädessä uuden asuinmaan tietojen ja taitojen omaksumisen kanssa. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010, 3 §.)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on auttaa lasta tutustumaan suomalaiseen kulttuuriin, opettaa suomen kieltä sekä tukea lapsen sosiaalisia suhteita. Päiväkodin vertaissuhteilla on myös merkittävä rooli lapselle, sillä ne voivat auttaa lasta tutustumaan asuin-ympäristönsä kaveripiiriin sekä harjoittamaan sosiaalisia taitojaan ja suomen kieltä lapsiryhmässä. (Kivijärvi 2017, 251–252.) Toisen kielen opettaminen (S2-opetus) on tärkeä osa eri-kielitaustaisen lapsen varhaiskasvatuksen suunnittelua, sillä suomen kielen osaaminen tukee lapsen mahdollisuutta osallistua ympäröivään yhteisöön ja yhteiskuntaan (Paavola & Talib 2010, 232). Lapsen kotoutumista tukevat toimenpiteet sekä kielellinen ja kulttuurinen tausta huomioidaan lapsen yksilöllisessä varhaiskasvatussuunnitelmassa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lapsen mahdollisuutta kasvaa oman kulttuuripiirinsä sekä suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi. (Kivijärvi 2017, 251–252.)

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan sekä huoltajien välinen yhteistyö voi olla merkittävä perheen kotoutumista tukeva tekijä. Varhaiskasvatuksen kautta voivat eri kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet tutustua suomalaiseen kulttuuriin, varhaiskasvatukseen sekä tarvittaessa saada ohjausta ja tukea. Keskustelun avulla voivat henkilökunta sekä huoltajat luoda yhteistä ymmärrystä kasvatysnäkemyksistään sekä tavoitteistaan varhaiskasvatukselle. Varhaiskasvatuksella voi olla myös merkittävä rooli eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien yhteiskunnallisen osallisuuden tukemisessa. (Halme & Vataja 2011, 72.) Huoltajat voivat esimerkiksi osallistua erilaisiin varhaiskasvatuksen aktiviteetteihin samalla tutustuen alueen perheisiin ja toisiin huoltajiin (ks. Ojala 2020, 199, 206).

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kohtaaminen sekä palvelutarpeisiin vastaaminen tekee välttämättömäksi varhaiskasvatuksessa kyvyn huomioida perheen kieli- ja kulttuuritausta. Tämän toteutumisessa varhaiskasvatushenkilöstön kohtaamistaidot, kulttuurien tuntemus ja myönteinen suhtautuminen moninaisuuteen korostuvat. (Kivijärvi 2017, 253.) Varhaiskasvatushenkilökunnan työskentelyssä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien kanssa on havaittu sekä toiseuttavaa kategorisointia että mukaan ottavia puhetapoja. Toiseuttavassa kategorisoinnissa huoltajien ja henkilökunnan kulttuurierot tulevat korostetuiksi. Perhe nähdään toisesta, erilaisesta kulttuurista tulevana ja tämä näkemys heijastuu myös perheen kohtaamisessa. Monet eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat kokevatkin tullessaan kohdatuiksi ennako-oletuksien pohjalta. Kategorisoiva kohtaaminen on usein herättänyt tunteen myös oman vanhemmuuden arvostelemisesta. Tämänkaltaiset kokemukset ovat huoltajien mukaan vaikeuttaneet kommunikaatiota ja luottamuksen syntyä varhaiskasvatushenkilökuntaa kohtaan. Kokemuksilla on koettu myös olevan vaikutusta omaan vanhemmuuteen. (Hiitola & Peltola 2018, 128–138.)

Varhaiskasvatushenkilökunnan mukaan ottavassa puhetavassa puolestaan pyritään kyseenalaistamaan toiseuttavaa kategorisointia ja painotetaan perheiden yksilöllistä kohtaamista. Perheet pyritään kohtaamaan ilman ennako-oletuksia kysymisen ja kuuntelen periaatteita painottaen. (Hiitola & Peltola 2018, 128–140.) Onnistuneet kohtaamiset nousevat esiin myös huoltajien kokemuksissa. Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat kokevat saaneensa myönteisistä kohtaamista henkilökunnan kanssa varmuutta sekä tietoa oman vanhemmuutensa toteuttamiseen. Onnistuneessa yhteistyössä huoltajille oli välittynyt kokemus siitä, että perhettä oli kunnioitettu ja heidät olit aidosti kohdattu ilman ennako-oletuksia. (Hiitola & Peltola 2018, 140.) Tämänkaltaisilla myön-

teisillä kokemuksilla on myös suuri merkitys kasvatusyhteistyön rakentumiselle (Kekkonen ym. 2017, 70–71).

2.3 Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus

Oikeus omaan kieleen, uskontoon, katsomukseen sekä kulttuuriin on perusoikeus (Opetushallitus 2018, 31). Tieto, ymmärrys sekä kunnioitus eri kulttuurien tapoja sekä uskomuksia kohtaan ovat kulttuuritietoisien kasvatuksen lähtökohtia, jotka tukevat tasa-arvon toteutumista sekä ihmisoikeuksien kunnioittamista (Cummins 2015, 456). Keskinäistä kunnioitusta sekä ymmärrystä eri katsomuksia, arvoja sekä kulttuureja kohtaan pyritään edistämään varhaiskasvatuksessa rohkaisemalla lapsia tutustumaan eri kieliin ja kulttuureihin. Kulttuurisen osaamisen keskiössä nähdään taito kuunnella ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä lisäksi kyky reflektoida omia asenteita ja arvoja. (Opetushallitus 2018, 25, 31.)

Kieli- ja kulttuuritietoista kasvatusta voidaan kuvailla monitasoisena sosiaalisena kokonaisuutena, jossa eri kulttuurit voivat kohdata ja jota määrittää myönteinen asennoituminen kulttuurien moninaisuuteen. Varhaiskasvatusyksikön toimintakulttuurilla, ihmissuhteilla sekä varhaiskasvatushenkilökunnan ja lasten tasa-arvoisilla vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksilla on suuri merkitys. Kasvatuksen ja opetuksen suunnittelussa, arvioimisessa ja kehittämisessä tulisi huomioida kulttuurien kirjo siten, että pedagogiikkaa toteutetaan kaikille tasa-arvoisena. (Ojala 2020, 192–194.) Varhaiskasvatuksen tavoitteena on ”antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa” (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3 §).

Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus kuuluu kaikille lapsille ja sen tulisi näkyä varhaiskasvatuksen toiminnan ja opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa sekä arvioimisessa (Halme & Vataja 2011, 44). Kieli- ja kulttuuritietoisessa kasvatuksessa huomioidaan lasten kieli- ja kulttuuritaustat, tiedot sekä taidot opetuksen ja toiminnan lähtökohdana. Tämä tarkoittaa myös lapsen yksilöllisen kehityksen ja oppimisen huomioimista. Kieli- ja kulttuuritietoisien varhaiskasvatuksen toteutumisessa on tärkeää, että eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten ja perheiden tarpeet huomioidaan jo suunnitelmatasolla. (Paavola & Talib 2010, 229–230). Esimerkiksi Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) kulttuurisen moninaisuuden huomioiminen on nostettu varhaiskasvatuksen

järjestämisen tavoitteeksi (Opetushallitus 2018, 31). Kieli- ja kulttuuritietoisessa kasvatuksessa kiinnitetään huomiota moninaisuuden ilmentämiseen ja käsittelyyn oppimisympäristön kautta kuten esim. kuvastojen, kirjojen, lelujen tai musiikin kautta (Ojala 2020, 205). Myös arviointikriteerit sekä opetusmenetelmät ovat kulttuurisidonnaisia ja voivat syrjiä eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. Arviointikriteerien sekä opetusmenetelmien kriittinen tarkasteleminen sekä muokkaaminen tasavertaisiksi kaikille on tärkeä kieli- ja kulttuuritietoisien varhaiskasvatuksen lähtökohta ja mahdollistaa onnistumisen kokemuksia jokaiselle lapselle. (Paavola & Talib 2010, 233.)

Jotta kieli- ja kulttuuritietoinen kasvatus toteutuisi varhaiskasvatuksen opetuksissa ja toiminnoissa, tulee varhaiskasvatushenkilökunnan sitoutua kieli- ja kulttuuritietoisien kasvatuksen periaatteisiin ja tavoitteisiin. (Paavola & Talib 2010, 230–234.) Kieli- ja kulttuuritietoinen kasvatus vaatii henkilökunnalta tietoisuutta moninaisuudesta ja sen merkityksestä niin yksilölle, lapsiryhmälle kuin työyhteisölle. Henkilökunnan tulee olla tietoinen omista arvoistaan, asenteistaan sekä suhteestaan itselle vieraisiin kulttuureihin. (Gyekye & Lamminmäki-Vartia 2017, 103.) Varhaiskasvatushenkilökunnan tärkeänä tehtävänä on myös rakentaa moninaisuutta kunnioittava ilmapiiri sekä toimia positiivisen vuorovaikutuksen mallina (Kivijärvi 2017, 250).

Laadukkaan sekä tasavertaisen varhaiskasvatuksen takaamiseksi kaikille, tulee varhaiskasvatuksen työntekijöiden pystyä kriittisesti arvioimaan omia toimintatapojaan sekä muuttamaan niitä tarvittaessa (Kivijärvi 2017, 254). Varhaiskasvatushenkilökunnan jatkuva kouluttautuminen sekä kasvatuksen järjestäjien tuki ovatkin tärkeitä tekijöitä kieli- ja kulttuuritietoisien kasvatuksen kehittämiseksi (Vittrup 2016, 41; Paavola & Talib 2010, 234). Koulutuksella voidaan tukea myös työntekijöiden interkulttuurista kompetenssia (Halme & Vataja 2011, 104). Interkulttuurinen kompetenssi ei tarkoita vain kykyjä ja taitoja toimia vuorovaikutuksessa eri kulttuurien kanssa, vaan se tarkoittaa myös omien arvojen, ajatusmallien sekä tapojen tarkastelua ja tämän tarkastelun pohjalta tapahtuvaa käytöksen muutosta. Sillä tarkoitetaan kykyä kohdata moninaisuutta positiivisella, kunnioittavalla tavalla. Interkulttuurinen kompetenssi on jatkuva kehittymisen prosessi, jota ohjaa eettiset näkemykset ja toiminta. (Jokikokko 2010, 24, 59–61.)

Varhaiskasvatuksessa kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana ja lasten kulttuurisen identiteetin rakentumista tuetaan (Opetushallitus 2018, 25). Lapset sosiaalisuvat perheensä kulttuuriin arjen toiminnan, tapojen ja traditioiden kautta. Perheen parissa lapset oppivat myös käyttämään äidinkieltään, jonka avulla kulttuurisia kokemuk-

sia jaetaan ja tulkitaan. (Gyekye & Lamminmäki-Vartia 2017, 97). Lapsen myönteisen identiteetin kehittymisen kannalta on tärkeää, miten mm. hänen kieli- ja kulttuuritaustansa suhtaudutaan (Paavola 2017, 194). Esimerkiksi lapsen äidinkielen arvostaminen ja sen opettaminen mahdollisuuksien mukaan tukee lapsen identiteetin myönteistä kehitystä (Paavola & Talib 2010, 231). Myös varhaiskasvatushenkilökunnan sekä lapsen välinen vuorovaikutussuhde on merkittävä tekijä lapsen identiteetin rakentumisessa (Paavola 2017, 194). Myönteiset odotukset ja asenteet kaikkia lapsia kohtaan tukevat lasten oppimista ja terveen itsetunnon kehittymistä (Paavola & Talib 2010, 229).

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien sekä varhaiskasvatushenkilöstän välinen kasvatusyhteistyö on tärkeä osa kieli- ja kulttuuritietoista varhaiskasvatusta (Paavola & Talib 2010, 234). Vastuu lasten oman kulttuurin ja äidinkielen säilyttämisestä on ensisijaisesti perheellä (Opetushallitus 2018, 50), mutta varhaiskasvatushenkilöstö voi toiminnallaan tukea huoltajia tämän toteutumisessa. Huoltajia voi esimerkiksi rohkaista kertomaan omasta kulttuuristaan ja tavoistaan päiväkodin tapahtumissa. Näin eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat voivat myös osallistua kieli- ja kulttuuritietoisien varhaiskasvatusympäristön luomiseen (Kivijärvi 2017, 257–258). Varhaiskasvatushenkilökunnalla on myös velvollisuus kertoa ammattitaitonsa puitteissa huoltajille siitä, kuinka tärkeä merkitys lapsen omalla äidinkielellä on ja kuinka huoltajat voivat itse tukea lapsen äidinkielen kehittymistä (Kivijärvi 2017, 257).

Kieli- ja kulttuuritietoinen kasvatus edistää sosiaalista yhteenkuuluvaisuutta sekä kulttuurien välistä kunnioitusta tunnistamalla ja haastamalla yhteiskunnassa eläviä syrjiviä sekä ihmisryhmiä poissulkevia malleja. Se edistää myös tasa-arvoisia mahdollisuuksia oppimiseen ja kouluttautumiseen väestöryhmien välillä. (Cummins 2015, 457.) Kasvatuksen sekä koulutuksen merkitys sosiaalisen tasa-arvon edistämässä ja syrjäytymisen ehkäisemisessä on nostettu esille koulutuksen merkitystä selvittävässä seurannoissa. Yhteisöllisyyttä sekä tasa-arvoa korostavien kasvatuskäytäntöjen avulla pyritään tukemaan kaikkien lasten oppimista sekä perheiden sosiaalista aktiivisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa. (Ojala 2020, 191.)

Yhtenäisen, sosiaalista oikeudenmukaisuutta edistävän kasvatussystemin kehittäminen on tärkeä osa poissulkemisen ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisyä. Tasa-arvoisten mahdollisuuksien rinnalla on tärkeä huomioida myös erilaisuuden mahdollisuus, jotta kaikkien lapsien yksilöllistä kehitystä ja oppimista voidaan tukea. Tämä tarkoittaa mm. erityisen tuen suuntaamista niille, jotka sitä tarvitsevat. (Ojala 2020, 191.) Myöskään kielellisten ja kulttuuristen vähemmistöryhmien näkökulmasta ei samat asiat

ehkä ole toimivia kuin valtaväestön näkökulmasta. Juuri sensitiivisyys eroavaisuuksille tukeekin ihmisten tasavertaista kohtaamista sekä keskinäistä kunnoitusta. (Hiitola & Peltola 2018, 135.)

3 KASVATUSYHTEISTYÖN LÄHTÖKOHTIA

3.1 Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa varhaiskasvatusta lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen ja hyvinvoinnin tukemiseksi (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, 3 §). Kasvatusyhteistyöllä tarkoitetaan varhaiskasvatushenkilökunnan sekä huoltajien välistä yhteistyötä ja vastavuoroista vuorovaikutusta. Kasvatusyhteistyölle tärkeitä periaatteita ovat keskinäinen luottamus, kunnioitus sekä dialogisuus. Kasvatusyhteistyön avulla varhaiskasvatuksen henkilökunta sekä huoltajat voivat jakaa havaintojaan sekä ajatuksiaan lapsen arjesta ja elämäntilanteesta avoimessa vuoropuhelussa. (Heinonen ym. 2016, 225–226.) Yhteistyön tavoitteena on varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä huoltajien yhteinen sitoutuminen lapsen turvallisen ja terveen kehityksen, kasvun sekä oppimisen tukemiseen (Opetushallitus 2018, 34).

Kasvatusyhteistyötä varhaiskasvatushenkilökunnan sekä huoltajien välillä ovat erilaiset tapaamiset, keskustelut ja kuulumisen vaihdot lapsen päivästä. Nämä varhaiskasvatuksen yhteistyön muodot rakentuvat henkilökunnan sekä huoltajien välisen dialogin kautta. Dialogi on keskustelua, jossa osapuolet kuuntelevat ja jakavat arjen tilanteisiin liittyviä näkökulmiaan ja niiden taustalla vaikuttavia kokemuksiaan. Dialogi korostaa ymmärrystä siitä, että ihmiset omaavat erilaisia käsityksiä kasvatuksen päämääristä ja keinoista. (Kekkonen ym. 2017, 64, 70.) Näistä lähtökohdista varhaiskasvatushenkilökunta sekä huoltajat pyrkivät kasvatusyhteistyössä luomaan yhteistä ymmärrystä siitä, miten turvata lapsen edun sekä oikeuksien toteutuminen (Mykkänen & Böök 2017, 85).

Kunnioittava ja avoin suhtautuminen perheiden eri kulttuuritaustoihin, katsomuksiin, perinteisiin sekä kasvatuskäsityksiin luo pohjan sujuvalle kasvatusyhteistyölle. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on myös tukea lasten identiteettiä sekä perhesuhteita siten, että lapsi voi tuntea oman perheensä arvokkaaksi. (Opetushallitus 2018, 21.) Varhaiskasvatushenkilökunnan sekä huoltajien välisellä kasvatusyhteistyöllä on tässä merkittävä rooli (Paavola 2017, 199–200). Yhteistyön avulla voivat huoltajat sekä henkilökunta keskustella mm. lapsen oman kulttuurin ja kielen tukemisesta kotona sekä huoltajien osallistumisesta lapsiryhmän moninaisen kulttuuriympäristön luomiseen kertomalla perheen omasta kulttuurista (Kivijärvi 2017, 257–258). Lapsen kokemus siitä, että häntä ja

hänen perhettä arvostetaan vaikuttaa merkittävästi lapsen myönteisen minäkäsityksen ja identiteetin kehittymiseen (Paavola 2017, 200).

3.2 Kasvatusyhteistyö eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien kanssa

Käsitykset varhaiskasvatuksesta sekä sen tavoitteista vaihtelevat eri kulttuurien sekä maiden välillä, minkä vuoksi suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteet sekä käytännöt voivat tuntua vierailta toisesta kulttuurista tuleville henkilöille. Osalle perheistä varhaiskasvatustoiminta voi olla myös täysin uusi tuttavuus. (Halme & Vataja 2011, 83.) Kasvatusyhteistyön rooli on tästä näkökulmasta erityisen merkittävä. Varhaiskasvatushenkilökunnan on tärkeä kertoa huoltajille suomalaisen varhaiskasvatuksen periaatteista ja tavoista. Keskusteluissa saattaa tulla esille paljon uutta tietoa perheelle, minkä vuoksi asioiden kertaaminen voi auttaa tiedon omaksumisessa. Varhaiskasvatusta koskevista asioista on tärkeää myös kertoa käytännönläheisesti. Huoltajien kanssa on hyvä keskustella perheen omista tavoista ja arvoista sekä kulttuurisista erityispiirteistä. Näin mahdollistetaan se, että lapsen ja perheen yksilöllisyys sekä kieli- sekä kulttuuritausta tulevat huomioiduksi lapsen varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. (Kivijärvi 2017, 251–253.)

Varhaiskasvatuksen työntekijän tulee olla tietoinen mahdollisista yhteistyötä haastavista tekijöistä. Kasvatusyhteistyö voi esim. tuntua vaikealta, jos työntekijän ja huoltajan näkemykset eroavat suuresti toisistaan. (Gyekye & Lamminmäki-Vartia 2017, 104.) Työntekijän ja huoltajan näkemyserot voivat johtua mm. kulttuurisista tai yksilöllisistä eroista katsomuksissa tai tavoissa. Varhaiskasvatushenkilökunnan kulttuurinen osaaminen kuten taito kohdata moninaisuutta ja käydä dialogia on erityisen tärkeää kasvatusyhteistyön toteutumisessa eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien kanssa (Gyekye & Lamminmäki-Vartia 2017, 104). Kasvatusyhteistyön toteutuminen vaatii varhaiskasvatukseen henkilökunnalta myös aktiivisuutta sekä aloitteellisuutta. Yhteistyön toteutumisessa on tärkeää huomioida perheiden moninaisuus. (Opetushallitus 2018, 34.) Tämä tarkoittaa myös mahdollisten kielierojen asettamien haasteiden huomioimista. Tulkin käyttö keskustelun tukena on olennaista molemminpuolisen ymmärryksen tukemiseksi sekä osapuolien oikeuksien toteutumisen näkökulmasta, kun yhteistä kieltä ei ole. Perheen lasta ei tule käyttää tulkkina, vaikka lapsi on saattanut oppia suomen kielen huoltajaan nopeammin. (Kivijärvi 2017, 253).

Anna-Leena Lastikka (2019) on tutkinut eri kieli- ja kulttuuritaustaisen huoltajien kokemuksia kasvatusyhteistyön toteutumisesta varhaiskasvatuksessa sekä huoltajille merkityksellisiä tekijöitä henkilökunnan työskentelyssä. Tutkimuksen mukaan eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat arvostavat varhaiskasvatuksen toiminnassa dialogista vuorovaikutusta sekä keskinäistä ymmärrystä varhaiskasvatushenkilökunnan sekä huoltajien välillä. Etenkin työntekijöiden kyky kuunnella perheitä sekä erilaisia mielipiteitä kuten myös avoimuus ja saatavuus on koettu tärkeiksi. Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat ovat kokeneet varhaiskasvatushenkilökunnan kulttuurisen osaamisen sekä kunnioituksen tärkeäksi yhteistyön toteutumisessa. Erityisesti henkilökunnan kannustava suhtautuminen eri kieliä kohtaan on vähentänyt huoltajien huolta siitä, että lapsi unohtaisi oman äidinkielensä suomen kielen oppimisen rinnalla. Eri kieli- ja kulttuuritaustainen henkilökunta nähtiin myös positiivisena asiana varhaiskasvatuksessa. (Lastikka 2019, 34–35.) Eri kieli ja kulttuuritaustaiset työntekijät voivat mm. valaista eri kulttuurien kasvatusnäkömymiä ja tapoja yhteistyön osapuolille (Kivijärvi 2017, 257–258).

Lastikka (2019) nostaa esille, että eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat ovat tietoisia roolistaan kasvatusyhteistyön osapuolena ja näkevät aktiivisella osallistumisellaan olevan myönteinen vaikutus lastensa oppimiseen. Vanhemmat ovat kokeneet voivansa vaikuttaa varhaiskasvatusta koskevien tavoitteiden suunnitteluun sekä varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen. Yksilöllisellä tuella sekä huomiolla on myös suuri merkitys perheiden hyvinvointiin. Yksilöllisen tuen merkitys on erityisesti korostunut, kun huoltajat ovat kokeneet haasteita vuorovaikutuksessa henkilökunnan kanssa tai kun perheellä tai perheen lapsella on havaittu erityisen tuen tarvetta. Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat ovat kokeneet, että henkilökunnan ystävällinen, välittävä ja kannustava kohtaaminen on myös lisännyt itsevarmuutta sekä aktiivisuutta. (Lastikka 2019, 36–37.)

Lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi on tärkeä edistää myös huoltajien osallisuutta varhaiskasvatuksen toiminnassa. Huoltajien osallisuus näkyy mm. osallistumisena lasta koskevaan kasvatukselliseen suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä aktiivisena lapsen kasvu- ja oppimisprosessin tukemisena päiväkodissa. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien osallisuuteen voi vaikuttaa esim. omaa kielitaitoa koskeva epävarmuus, minkä takia kasvatushenkilökunnan kanssa käytävää keskustelua vältellään. Henkilökunta voi kuitenkin tukea eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien osallisuutta järjestämällä huoltajille suunnattuja teemailtoja, joissa huoltajat pystyvät viettämään aikaa lapsiensa kanssa ja tutustumaan samalla muihin päiväkodin

lapsiin, huoltajiin sekä työntekijöihin. Motivoimalla huoltajia osallistumaan yhteistyön aktiviteetteihin sekä informoimalla huoltajia lastensa oppimisesta ja arjen kulusta voidaan myötavaikuttaa huoltajien osallisuuteen. Osallisuutta voidaan tukea myös henkilökunnan tarjoamalla yksityisellä tuella ja tarpeiden tunnistamisella. (Ojala 2020, 198–199.)

3.3 Lapsen varhaiskasvatuksen aloitus

Kasvatusyhteistyön merkitys korostuu erilaisissa siirtymävaiheissa, kuten lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa (Opetushallitus 2018, 34). Varhaiskasvatuksen henkilökunnan sekä huoltajien välinen yhteistyö ottaa usein ensiaskeleensa tutustumiskäynnin sekä alkukeskustelun aikana. Lapsen sekä huoltajien vastaanotto sekä tutustumiskäynnin sujuminen varhaiskasvatussyksikössä ovat ensimmäisiä tärkeitä kokemuksia kasvatusyhteistyöstä. Tämän jälkeen on tärkeää pyrkiä rakentamaan keskinäistä luottamusta sekä avointa vuorovaikutusta päivittäisissä kohtaamisissa. (Heinonen ym. 2016, 226.) Varhaiskasvatushenkilökunnan sekä huoltajien välinen keskinäinen luottamus tukee kasvatusyhteistyön toteutumista haasteellisissakin tilanteissa kuten mm. lapsen terveen kehityksen herättäessä huolta (Opetushallitus 2018, 34).

Lapsen aloittaminen varhaiskasvatuksessa tuo muutoksen perheen elämään ja nostattaa esille erilaisia tunteita ja odotuksia niin lapsessa kuin huoltajissakin. Ero huoltajasta on monelle lapselle uusi kokemus, jota on hyvä valmistella yhteistyössä lapsen, huoltajan sekä varhaiskasvatushenkilökunnan kanssa. (Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 22). Lapsi sopeutuu uuteen ympäristöön sekä rooliin kehitysvaiheensa asettamien edellytysten mukaisesti. Lapsen sopeutuminen on myös hyvin yksilöllistä. Esimerkiksi lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa on hyvä huomioida, että päiväkodin toimintatavat ja arvot voivat poiketa huomattavasti lapselle tutuista tavoista ja arvoista. Ympäristöjen erilaisuudella onkin vaikutus lapsen sopeutumiseen. Lapsen huoltajien sekä varhaiskasvatushenkilökunnan välinen yhteistyö ja yhteinen suunnittelu edistää lapsen turvallista tutustumista uuteen kasvuympäristöön. (Karikoski & Tiilikka 2017, 78–79.)

Varhaiskasvatukseen tutustuminen sekä huoltajien osallisuuden ja kasvatusyhteistyön rakentaminen alkavat esim. siten, että huoltajat tutustuvat varhaiskasvatussyksikköön ja keskustelevat henkilökunnan kanssa hoitoon sekä kasvatukseen liittyvistä odotuksistaan, ajatuksistaan, kysymyksistään sekä tunteistaan jo ennen kuin lapsi aloittaa var-

haiskasvatuksen (Karikoski & Tiilikka 2017, 81). Huoltajat ovatkin kokeneet tärkeiksi asioiksi mm. rauhallisen tutustumisen varhaiskasvatussyksikköön sekä keskustelut henkilökunnan kanssa (Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 21). Tärkeää on, että varhaiskasvatuksen aloitus toteutetaan lapsi- ja perhelähtöisesti, jolloin myös perheiden moninaisuus tulee huomioiduksi (Karikoski & Tiilikka 2017, 86).

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa käydään perheen ja varhaiskasvatushenkilökunnan välillä alkukeskustelu, jossa tutustutaan yhdessä mm. varhaiskasvatuksen käytäntöihin. Alkukeskustelun aikana huoltajat voivat kertoa lapsesta sekä perheestä. (Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 22.) Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat voivat myös kertoa kulttuuristaan, kasvatuskäsityksistään ja perheen tavoista. Varhaiskasvatuskeskusteluja koskevat käytännöt sekä tavoitteet vaihtelevat eri maiden välillä, minkä vuoksi on tärkeää kertoa huoltajille hyvissä ajoin tulevan keskustelun tarkoituksesta ja tavoitteista. (Halme & Vataja 2011, 83–84.) Alkukeskustelu on myös hyvä tilaisuus kertoa huoltajille lapsen tulevasta ryhmästä sekä mahdollisesti ryhmän moninaisuudesta; katsomuksista, kielistä ja kulttuureista. Kieli- ja kulttuuritoista kasvatusta sekä tutustumista moninaisuuteen voi havainnollistaa esimerkeillä kuten kertomalla, että lapsiryhmässä edustettuina oleviin kieliin tutustutaan opettelemalla tervehdyksiä. (Gyekye & Lamminmäki-Vartia 2017, 116–119.) Alkukeskustelu voidaan käydä varhaiskasvatussyksikön lisäksi perheen kotona (Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 22). Näin työntekijä pääsee tutustumaan perheeseen ja lapseen heidän kotonaan ja lapsi tapaa uuden kasvattajan tutussa ympäristössä (Karikoski & Tiilikka 2017, 81).

Lapsen varhaiskasvatuksessa aloittaminen toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa, mihin kuuluu myös mahdollisesta tutustumisjaksosta sopiminen. Tutustumisjakson tulee olla riittävän pitkä, että lapsi ja huoltajat ehtivät tutustua arjen eri toimintoihin. (Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 22.) Tutustumisjakson avulla lapsi pääsee tutustumaan uuteen ympäristöön, ryhmään sekä kasvattajiin tutun ja turvallisen aikuisen, huoltajansa avulla. Tutustumisjakson aikana henkilökunnalle muotoutuu kuva lapsesta yksilönä sekä perheen välisestä vuorovaikutuksesta niin vanhemman kertoman kuin henkilökunnan tekemän havainnoinnin kautta (Karikoski & Tiilikka 2017, 82–83).

Erilaisten siirtymävaiheiden kuten varhaiskasvatuksen aloituksen suunnittelu ja arviointi on tärkeä osa varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa, johon voidaan vaikuttaa henkilökunnan sekä huoltajien välisellä yhteistyöllä ja suunnittelulla. Onnistunut aloi-

tusvaihe mahdollistaa huoltajille konkreettisen kokemuksen osallisuudestaan varhaiskasvatuksessa. Aloituskvaiheessa synytynyt turvallisuuden tunne sekä luodut suhteet varhaiskasvatushenkilökuntaan tukevat myös pienen lapsen kehitykselle merkillisten kiintymyssuhteiden ylläpitämistä ensisijaisiin huoltajiin sekä lapsen turvallisia oppimisolosuhteita. Varhaiskasvatuksen aloitus on siis sekä huoltajille että lapselle merkityksellinen vaihe, joka saattaa sisältää monenlaisia haasteita. Aloituksen suunnittelu ja toteutus kasvatusyhteistyön hengessä tukee kuitenkin lapsen sopeutumista varhaiskasvatusympäristöön sekä pidempiaikaisen yhteistyön rakentumista henkilökunnan sekä huoltajien välille. (Karikoski & Tiilikka 2017, 81–86.)

4 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

4.1 Kehittämistyön lähtökohdat

Kehittämistyö on toteutettu yhteistyössä Varsinais-Suomessa sijaitsevan Norlandia Ilon päiväkodin kanssa, joka kuuluu yksityisen palveluntarjoajan, Norlandian palveluketjuun. Norlandia Ilossa toimii neljä ryhmää. Päiväkodin asiakaskunta koostuu pääsääntöisesti eri kieli- ja kulttuuritaustaisista perheistä. Päiväkodin toimintaympäristö on siis kulttuurisesti moninainen, mikä näkyy sekä varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa että varhaiskasvatushenkilökunnan sekä huoltajien välisessä kasvatusyhteistyössä. Keskustelussa toimeksiantajan kanssa nousi esille, että lasten eri kieli- ja kulttuuritaustat näkyvät mm. S2-opetuksen sekä pienryhmätoiminnan suunnittelussa sekä moniammatillisessa työskentelyssä. Päiväkodin kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä työskentelee myös eri kieli- ja kulttuuritaustaista henkilökuntaa.

Tämän kehittämistyön tehtävänä oli yhdessä Norlandia Ilon päivähoitoyksikön kanssa kehittää opas eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille perheen lapsen varhaiskasvatuksen aloitukseen. Toimeksiantajan kanssa käydyissä keskusteluissa nousi esiin kokemuksia siitä, miten henkilökunnan sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien välisessä yhteistyössä voi olla haasteena jakaa tietoa ja saavuttaa molemminpuolinen ymmärrys esim. päiväkodin toimintatavoista. Päiväkodissa käytetään tarpeen mukaan tulkkipalveluita huoltajien kanssa käydyissä keskusteluissa. Kasvatusyhteistyön haasteista keskusteleminen herätti kuitenkin sekä itsessäni että toimeksiantajassa motivaatiota määritellä kehittämistyön aihe ja tavoite siten, että ne edistävät henkilökunnan ja eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien välistä yhteistyötä.

Tämän kehittämistyön tavoitteena oli edistää kasvatusyhteistyön keinoja ja tapoja eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan välillä yhteisen ymmärryksen saavuttamiseksi lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisen vaiheessa. Varhaiskasvatuksen aloitus voi olla suuri ja jännittävä muutos perheelle, mikä korostaa varhaiskasvatushenkilöstön tarjoaman tuen ja sujuvan aloituksen merkitystä. Yhteisen ymmärryksen saavuttaminen ja kunnioittava vuorovaikutus varhaiskasvatushenkilökunnan sekä huoltajien välillä tukevat lapsen edun sekä laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumista. Tämän vuoksi on tärkeää pyrkiä kehittämään erilaisia keinoja vuorovaikutuksen tueksi, kun yhteistä kieltä ei ole. Monelle maahanmuuttaneelle eri

kieli- ja kulttuuritaustaiselle perheelle varhaiskasvatus voi olla myös ensimmäinen kosketus uuden kotimaan ihmisiin sekä tapoihin (Lastikka 2019, 34), mikä korostaa varhaiskasvatushenkilöstön sekä huoltajien välisen yhteistyön merkitystä.

Kehittäminen tapahtuu useiden eri toimijoiden aktiivisen osallistumisen sekä sitoutumisen aikaansaannoksena (Toikko & Rantanen 2009, 10). Tämän kehittämistyön yhteyshenkilönä Norlandia Ilossa toimi päiväkodin johtaja, minkä lisäksi kehittämistyöhön osallistui päiväkodin varhaiskasvatushenkilökuntaa. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa pyritään myös kehittämään huoltajien osallisuutta tukevia toimintatapoja. Mm. toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen sekä arvioimiseen osallistuminen edistävät huoltajien osallisuutta (Opetushallitus 2018, 30). Yhtenä huoltajien osallisuutta tukevana keinona hyödynnettiin tässä kehittämistyössä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien haastatteluja opasta varten. Kehittämistyötä koskien saatiin palautetta myös kehittämistyötä ohjaavalta opettajalta, vertaisopiskelijoilta sekä koehaastatteluun osallistuneelta.

4.2 Kehittämismenetelmät

Eri kehittämismenetelmien avulla pyrin keräämään tietoa kehittämistyön tuotosta sekä sen jatkokehittämistä ja arvioimista varten. Kehittämistyössäni menetelminä hyödynsin dialogista keskustelua, haastatteluja sekä kokeilevaa toimintaa. Kehittämismenetelmistä dialogista keskustelua sekä haastatteluja voidaan tarkastella keskustelua edistävinä menetelminä, kun taas puolestaan kokeileva toiminta on osallistumista edistävä menetelmä (Salonen ym. 2017, 55–56). Nämä menetelmät korostavat kehittämistä sosiaalisena prosessina, jossa pyritään tukemaan osallistumista kehittämistoimintaan sekä sitä koskevaan keskusteluun. Sekä keskusteluun että konkreettiseen kehittämistoimintaan osallistumalla kehittämistyön eri toimijat pystyvät tuomaan esille omia kokemuksiaan sekä ajatuksiaan dialogisuuden periaatteiden varassa. Myös erilaisia intressejä sekä näkemyksiä voidaan nostaa esille. (Toikko & Rantanen 2009, 89, 99.) Koen osallistumista ja keskustelua edistävät menetelmät keskeisinä työssäni, jossa pyritään eri toimijoiden kokemuksia sekä ajatuksia esiin tuoden ja niistä keskustellen vastaamaan päiväkodin arjessa havaittuun kehittämistarpeeseen.

Kehittämistyötä toteuttaessa dialogista keskustelua kävin niin toimeksiantajan kuin ohjaavan opettajani sekä vertaisopiskelijoiden kanssa. Keskustelua käytiin sekä kasvokkain että verkkoalustoja hyödyntävissä etätapaamisissa ja viestittelyssä. Dialoginen

keskustelu kehittämismenetelmänä on avointa keskustelua, joka tähtää yhteisen ymmärryksen saavuttamiseen antaen kuitenkin tilaa myös erilaisille näkemyksille. Dialogisen keskustelun avulla voidaan tunnistaa uusia tapoja toimia jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä. Yhteisen keskustelun ja tarkastelun kautta jokaisen kehittämiseen osallistuvan henkilön motivaatio, luovuus sekä osaaminen tulevat hyödynnetyksi (Salonen ym. 2017, 61). Dialoginen keskustelu toimi tärkeänä kehittämismenetelmänä läpi työn. Dialogisella keskustelulla viitataan kehittämistyössä toteutuneiden keskustelujen lisäksi työn yhteiseen arviointiin, palautteen antoon sekä vastaanottoon ja toiminnan uudelleen suuntaamiseen tarvittaessa (ks. Salonen 2013, 6). Dialogista keskustelua hyödynsin kehittämismenetelmänä myös oppaan ensimmäisen version arvioinnissa ja jatkokehittämisessä sekä kokeilevan toiminnan käyttökokemuksien pohdinnassa.

Haastattelujen avulla pyrin selvittämään, mitkä lapsen varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyvät aiheet ovat varhaiskasvatushenkilöstön sekä eri-kieli ja kulttuuritaustaisten huoltajien mielestä tärkeitä sisällyttää oppaaseen. Haastattelut olivat luonteeltaan teemahaastatteluja. Teemahaastatteluja käytetään usein yksilöiden kokemuksien tutkimiseen. Haastattelussa pyritään nostamaan esille ihmisten omat tulkinnat sekä asioille antamat merkitykset, joiden katsotaan syntyvän myös ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Teemahaastattelu kohdentaa keskustelun tiettyyn aiheeseen. Oleellista ei ole yksityiskohtaiset kysymykset, vaan keskustelun eteneminen keskeisten teemojen varassa siten, että haastateltavien näkökulma nousee esiin. (Hirsijärvi & Hurme 2008, 47–48.)

Haastatteluun nostin viisi keskeistä teoriaperustassa esiintynyttä teemaa, joihin haastattelukysymykset kohdistuivat. Nämä teemat olivat lapsen varhaiskasvatuksen aloitus, varhaiskasvatuksen tavoitteet ja periaatteet, varhaiskasvatuksen arkikäytännöt ja tavat, kulttuurinen moninaisuus sekä kasvatusyhteistyö. Teemojen tuli kuitenkin olla riittävän väljiä, jotta haastateltavat pysyivät tuomaan esille eri ilmiöihin liittyvää moninaisuutta (ks. Hirsijärvi & Hurme 2008, 67) sekä nostamaan esille aiheeseen kohdistuvia ajatuksiaan ja kokemuksiaan kattavasti. Varhaiskasvatushenkilökunnalle sekä huoltajille hahmottelin eri haastattelukysymykset hyödyntäen kuitenkin molemmissa samoja haastatteluteemoja. Kysymyksissä halusin huomioida huoltajien eri kielitaustan kysymyksien käytönläheisyytenä sekä selkokielisyytenä. Haastateltavalla tulee myös olla kokemusta haastattelun aiheesta (Vilka 2015, 135). Kysymyksiä hahmoteltaessa koin tärkeäksi, että kasvatusyhteistyön osapuolet voisivat lähestyä teemoja oman kokemusasiantuntijuutensa kautta; sekä ammatillisena henkilöstönä että huoltajina.

Haastattelujen avulla selvitettiin, millaista tietoa eri kieli- ja kulttuuritaustaiset huoltajat odottavat ja kaipaavat lapsen varhaiskasvatukseen. Haastattelun suunnittelussa sekä toteutuksessa pyrin ottamaan huomioon mahdolliset kielelliset haasteet. Ennen eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien haastattelua tehtiin ns. koehaastattelu huoltajien kysymyksistä. Koehaastattelu on hyvä keino varmistaa, että teemahaastattelun kysymykset ovat ymmärrettäviä ja yksiselitteisiä haastatteluun osallistuville (Vilkkä 2015, 130). Huoltajille suunnattuja haastattelukysymyksiä muokattiin vielä koehaastattelusta saadun palautteen ja käydyn keskustelun pohjalta.

Varhaiskasvatushenkilöstöltä pyrittiin keräämään tietoa siitä, millaiset asiat ovat mahdollisesti olleet haasteina eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kanssa työskennellessä ja mitä heidän näkökulmastaan on hyvä oppaassa nostaa esille. Kasvatushenkilöstön haastattelut suoritettiin ryhmähaastatteluina. Ryhmähaastattelut sopivat erityisesti yhteisön käsitysten tarkastelemiseen (Vilkkä 2015, 125). Osallistujat tekevät yhteisessä keskustelussa huomioita ja tuottavat monipuolista tietoa aiheena olevasta teemasta (Hirsijärvi & Hurme 2008, 61). Ryhmähaastattelun avulla pystyttiin myös mahdollisesti edistämään päiväkodin henkilöstön yhteisen ymmärryksen syntymistä oppaan sisällöstä sekä tavoitteista, kun esiin nostettuja teemoja pohdittiin yhdessä. Ryhmähaastattelussa osallistujat voivatkin samalla edistää omaa keskustelukulttuuriaan sekä luoda käsitystä yhteisistä käytännöistä (Vilkkä 2015, 126).

Kolmantena keskeisenä kehittämismenetelmänä käytetty kokeileva toimintaa toteutui Norlandia Ilon varhaiskasvatusopettajan toimesta. Kokeileva toiminta testaa miten kehittämistyön tuotos toimii käytännössä (Salonen 2013, 22). Kokeilevassa toiminnassa voidaan edistää myös tuotoksen käyttäjäsuuntaisuutta tuotosta hyödyntävien henkilöiden testatessa tuotoksen toimintaa siihen tarkoitettuun ympäristöön (Toikko & Rantanen 2009, 99). Norlandia Ilon varhaiskasvatuksenopettaja hyödynsi oppaan ensimmäistä versiota aloituskeskustelussa huoltajan kanssa. Toiminnan jälkeen varhaiskasvatuksenopettajalta kerättiin palautetta oppaan toimivuudesta. Kokeilevasta toiminnasta saatu palaute tuo esille työntekijöiden kokemustietoa, mikä tukee tuotoksen käyttökelpoisuutta (Toikko ja Rantanen 2009, 101). Palaute kerättiin dialogisen keskustelun muodossa, jotta opasta käyttänyt työntekijä pystyi kertomaan kokeilevan toiminnan herättämistä ajatuksista kattavasti. Lisäksi keskustelussa pystyin tarvittaessa esittämään kysymyksiä sekä ajatuksia oppaasta sekä sen jatkokehittämisestä.

4.3 Prosessikuvaus

Kehittämistyöni etenemistä seuraan Kari Salosen, Sini Elorannan, Tiina Hautalan sekä Sirppa Kinoksen teoksessaan (2017) hahmottamien työskentelyvaiheiden kautta. Kehittämistyön prosessi alkoi keväällä 2020 yhteydenotolla toimeksiantajaan, jonka kanssa käydyssä keskustelussa hahmoteltiin alustavaa kehittämistyön aihetta ja tavoitetta. Kehittämistarpeen kuten mm. käytännössä ilmenneen muutostarpeen tunnistaminen on kehittämistoiminnan liikkeelle paneva voima ja ensimmäinen työskentelyvaihe (Salonen ym. 2017, 56). Kehittämistyön toimeksianto suuntasi aiheen määrittelyä kulttuurisesti moninaisen varhaiskasvatusympäristön tarkastelemiseen sekä oppaan rakentamiseen työn tuotoksena. Toimeksiantajan kanssa käydyn keskustelun pohjalta nousi esiin päiväkodissa tunnistettu tarkempi kehittämistarve; eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille suunnattu opas, joka edistäisi yhteisen ymmärryksen saavuttamista henkilökunnan sekä huoltajien välillä varhaiskasvatuksen toiminnasta ja tavoista.

Kehittämistarpeen tunnistamisen ja alustavan aiheen rajauksen jälkeen kehittämistyössä siirryttiin ideointivaiheeseen. Ideointivaiheessa pohditaan, mitä kehittämistarpeita nykykäyttöön kohdistuu ja miten kehittämistyö halutaan toteuttaa (Salonen ym. 2017, 58). Ideointia toteutettiin toimeksiantajan kanssa sovitussa etäpalaverissa dialogista keskustelua hyödyntäen. Palaverissa keskusteltiin siitä, minkälainen olisi kehittämistyön tuotoksena syntyvä opas ja miten kehittämistyötä lähdettäisiin käytännössä toteuttamaan sekä minkälaisilla menetelmillä. Etäpalaveriin osallistui Norlandia Ilon päiväkodinjohtajan lisäksi muuta varhaiskasvatushenkilökuntaa. Ideointivaiheeseen onkin hyvä ottaa osaksi eri henkilöitä, jotta keskusteluun saataisiin mukaan useita näkökulmia. Osallisuuden mahdollistamisella voidaan myös vaikuttaa kehittämistyöhön osallistuvien motivaatioon ja kiinnostukseen aihetta kohtaan. (Salonen ym. 2017, 58.) Palaverissa pääsin myös esittelemään itseni päiväkodin henkilökunnalle.

Kehittämistyötä tarkentavaa keskustelua käytiin toimeksiantajan kanssa myös sähköpostin välityksellä. Syntyneitä hahmotelmia kehittämistyön toteutuksesta muokattiin sekä täydennettiin myös ohjaavan opettajan kanssa käydyn keskustelun tuloksena. Esimerkiksi tässä vaiheessa lisättiin kehittämistyön toteutukseen myös eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien haastattelut sekä tarkennettiin, että opasta voitaisiin hyödyntää alkukeskustelussa.

Suunnitteluvaiheessa täsmennetään ideointivaiheen ajatuksia sekä kehittämistyön toteutusta. Ajatuksista laaditaan kirjallinen suunnitelma, jossa määritellään mm. kehittämistyön tavoite, toimijat, käytetyt kehittämismenetelmät sekä kehittämissuunnitelman etenemisvaiheet. Tässä vaiheessa on tärkeää myös perehtyä kehittämistyölle oleelliseen tutkimustietoon ja kirjallisuuteen. (Salonen ym. 2017, 60.) Suunnitteluvaiheessa tarkensin kirjalliseen suunnitelmaan kehittämistyön menetelmiä, prosessia sekä työtä pohjustavaa tietoperustaa keskeisine käsitteineen. Lisäksi hahmottelin aikataulun kehittämisen toteutukselle, jota edeten oppaan valmistuminen sijoittui keväälle 2021. Kirjallista suunnitelmaa muokattiin ohjaavan opettajan palautteen pohjalta. Etenkin kehittämismenetelmiä tarkennettiin ohjaavan opettajan kanssa käydyn keskustelun pohjalta ja kokeileva toiminta päätettiin toimeksiantajan kanssa ottaa mukaan oppaan arvioimiseksi.

Suunnitteluvaiheessa myös tietoperusta haki muotoaan ja keskeisimmiksi käsitteiksi ja teemoiksi työn taustalle muodostui lopulta kulttuurinen moninaisuus varhaiskasvatuksessa, kasvatusyhteistyö ja lapsen varhaiskasvatuksen aloitus. Koska teoriaperustan pohjalta muodostettiin myös teemahaastattelun kysymykset, pyrin suunnitteluvaiheessa perehtymään kattavasti kirjallisuuteen ja teemoja koskeviin tutkimuksiin. Kirjallisesta suunnitelmasta käytiin myös keskustelua toimeksiantajan kanssa, joka hyväksyi suunnitelman aikatauluineen. Toimeksiantaja tulosti myös kopion suunnitelmasta päiväkotiin varhaiskasvatushenkilöstön tutustuttavaksi.

Kirjallisen suunnitelman hyväksymisen jälkeen kehittämistyö eteni toteutusvaiheeseen. Kehittämistyön toteutukseen kuuluu mm. konkreettista tekemistä, palautteen antamista ja saamista sekä kehittämisen seuranta ja pohdintaa (Toikko & Rantanen 2009, 60). Toteutusvaiheessa edetään suunnitelman mukaisesti, mutta on tärkeä huomioida, että suunnitelmat voivat vielä tarkentua tai muuttua kehittämistyötä toteutettaessa. Kehittämistyö eteneekin syklisten periaatteiden mukaisesti, jolloin työn jatkuva arviointi sekä reflektiivisyys korostuvat. (Salonen ym. 2017, 52, 62.)

Kehittämistyön toteutus alkoi teemahaastattelurungon hahmottelemisella. Haastattelusta saadun aineiston tulee olla riittävän monipuolista ja vastata kehittämistyön tavoitteisiin sekä kohderyhmän tarpeisiin (Vilkka & Airaksinen 2003, 64). Tämän vuoksi teemahaastattelukysymyksistä käytiin keskustelua sekä ohjaavan opettajan sekä toimeksiantajan kanssa, jolloin kysymyksiä pystyttiin muokkaamaan ja tarkentamaan keskustelujen pohjalta useampaan otteeseen ennen haastatteluja. Etenkin huoltajien kysymysten hahmottaminen asetti haasteita, sillä haastattelussa tuli huomioida eri kielitaustai-

suus sekä välttää käsitteitä, jotka voivat mahdollisesti olla vieraita huoltajille. Kysymyksistä saamani palautteen pohjalta päätin ottaa kehittämiseen mukaan vielä eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille suunnattujen kysymyksien koehaastattelun, mikä oli hyvä idea myös toimeksiantajan mielestä. Koehaastattelussa saadun palautteen pohjalta kysymyksiä muokattiin selkeämmiksi ja käytännönläheisemmiksi.

Ennen haastattelujen toteuttamista lähetettiin osallistujille – sekä varhaiskasvatushenkilökunnalle että huoltajille – saatekirjeet (Liite 1 (1) ja Liite 2 (1)), joissa kerrottiin kehittämistehtävästä, haastatteluista ja niiden tarkoituksesta. Saatekirjeessä selvennettiin myös haastattelujen anonymiutta sekä luottamuksellisuutta. Saatekirjeen avulla voidaan tukea osallistujien motivaatiota sekä luottamuksen tunnetta (Vilka 2015, 189–192). Saatekirjeeseen oli sisällytetty myös haastattelukysymykset (Liite 1 (2) ja Liite 2 (2)), jotta haastatteluun osallistuvat pystyivät tutustumaan niihin jo etukäteen.

Norlandia Ilon varhaiskasvatushenkilökunnan haastattelut toteuttiin päiväkodissa. Haastatteluun osallistui kolme päiväkodin työntekijää. Haastattelun alussa esittelin vielä kehittämistyöni aiheen sekä kerroin, että teen haastattelun aikana muistiinpanoja nauhoituksen tueksi. Keskustelua haastattelun aikana syntyi hyvin haastateltavien välillä ja esitin myös tarvittaessa täydentäviä kysymyksiä. Haastattelukysymyksissä esiintyi myös teoriaperustasta nousseita keskeisiä käsitteitä, jotka voitiin ymmärtää sekä määrittellä eri tavoilla. Yksi näistä käsitteistä oli mm. kulttuurinen kompetenssi. Koska tämänkaltaisten sanojen yksiselitteinen määrittäminen voi olla hankalaa, pyrittiin haastatteluun osallistuneiden yhteistä ymmärrystä käsitteistä varmistaa pyytämällä haastateltavia määrittelemään sanoja (ks. Vilka 2015, 130).

Opasta koskevaan haastatteluun osallistui yksi huoltaja Norlandia Ilon päiväkodista. Haastattelu toteutettiin päiväkodissa ja haastattelun aikana kirjoitin muistiinpanoja käymästämme keskustelusta. Haastattelu oli kestoltaan melko lyhyt, mutta vastauksista nousi selkeästi esiin huoltajan näkökulmasta tärkeitä teemoja ja tiedon tarpeita, joihin pyrin vastaamaan oppaassa. Haastateltavan hyvän suomen kielen taidon vuoksi emme käyttäneet haastattelussa tulkkia. Haastateltava vaikutti ymmärtävän kysymykset hyvin ja esim. päiväkodin toimintaa koskevassa kysymyksessä kerroin vielä, minkälaista toimintaa päiväkotipäivään kuuluu. Kehittämissideana olisin vielä voinut ottaa haastattelun loppuun mukaan kysymyksiä haastattelua koskien, joiden avulla olisin tarvittaessa voinut mm. parantaa kysymysten selkeyttä sekä haastattelua jatkoa ajatellen.

Haastattelujen jälkeen aloitin oppaan rakentamisen haastattelusta saadun materiaalin pohjalta. Päätin myös hyödyntää haastatteluissa käyttämiäni teemoja oppaan sisällön otsikoinnissa, jotta keskeiset aihealueet tulisi selkeästi käsitellyksi. Rakensin opasta aihealue kerrallaan nostaan esiin haastattelussa tulleita asioita otsikoiden alle. Tarpeen tullen palasin vielä täydentämään ja muokkailemaan oppaan kappaleita sekä sivujen muotoilua ja lisäämään kuvia. Oppaan tekemistä varten otin myös kuvia päiväkodin ympäristöstä sekä ateriosta, jotka liitin oppaaseen visualisoimaan käsiteltäviä aiheita.

Kun olin saanut oppaan ensimmäisen version valmiiksi, sovin palaverin Norlandia Ilos- sa työskentelevien varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Palaverissa kävimme opasta läpi sivu kerrallaan ja varhaiskasvatuksen opettajat saivat antaa palautetta oppaasta. Kirjoitin kommentit sekä kehittämissuhteet ylös paperille. Oppaan ensimmäinen versio sai positiivista palautetta selkeydestä sekä kuvien käytöstä. Oppaassa käsiteltä- viä aiheita pidettiin tärkeinä ja esim. päiväkotipäivästä tehtyä kehäkaaviota kuvineen ajateltiin voivan hyödyntää myös päiväkodin seinällä. Eri ateriosta sekä vaetetusta hahmottavia kuvia pidettiin myös tärkeinä. Kehittämissuhteet koskivat puolestaan tekstin selkeyttä sekä esimerkkien lisäämistä oppaaseen. Oppaaseen haluttiin lisätä tietoa myös päiväkodin toimintaa koskien. Nämä muutokset tein palaverin jälkeen oppaa- seen. Oppaan ensimmäisestä versiosta sain palautetta myös ohjaavalta opettajalta, jonka pohjalta vielä oppaan tekstiä muokattiin selkeämmäksi ja esim. päiväkotipäivä- kaavion kuvat asetettiin kellotaulun mukaan oikeille paikoille.

Kehittämistyön toteutuksen viimeisessä vaiheessa toteutettiin kokeileva toiminta. Nor- landia Ilon varhaiskasvatuksen opettaja testasi oppaan toimivuutta alkukeskustelussa, minkä jälkeen pidimme vielä palautekeskustelun. Kokeilevan toiminnan pohjalta op- paan vahvuudeksi koettiin se, että opas käsittelee juuri Norlandia Ilon toimintaympäris- töä ja arkea kuten päiväkodissa ilmenevää kulttuurista moninaisuutta, jota voidaan kä- sitellä alkukeskustelussa oppaan tuella. Oppaan läpikäymisen havaittiin myös herättä- vän keskustelua ja pohdintaa eri kieli- ja kulttuuritaustaisen huoltajan kanssa. Esim. oppaassa olevan vaatetuksen läpikäyminen herätti kysymyksiä huoltajassa päiväkodis- sa tarvittavista vaatteista, mistä heräsikin keskustelua huoltajan ja varhaiskasvatuksen opettajan välillä. Tämä etenkin koettiin positiiviseksi havainnoksi oppaan toimivuuden kokeilussa.

Palautekeskustelussa nousi puheenaiheeksi se, että oppaasta voi hyötyä etenkin huol- tajat, joille varhaiskasvatuksen toiminta on täysin vierasta. Myös oppaan sujuva käyt- töönotto osana alkukeskustelua herätti pohdintaa mm. alkukeskustelulomakkeen rin-

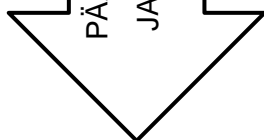
nalla. Parhaimmaksi käytännöksi ajateltiin se, että keskustelussa voi oppaan kautta käydä läpi ja havainnollistaa puheenaiheeksi nousevia aiheita ja kertoa päiväkodin toiminnasta. Kaiken kaikkiaan kokeilevan toiminnan pohjalta oppaan koettiin tukevan alkukeskustelua eri kieli- ja kulttuuritaustaisen huoltajan kanssa. Kokeilevan toiminnan jälkeen lähetin vielä oppaan toimeksiantajan yhteyshenkilönä toimineelle päiväkodin johtajalle tutustuttavaksi ja kommentoitavaksi. Tämän jälkeen kehittämistyön materiaalisena tuotoksena syntynyt opas oli valmis.

Päätämävaiheessa pohditaan, miten tuotosta aiotaan mahdollisesti hyödyntää tulevaisuudessa sekä miten laajasti (Salonen ym. 2017, 66). Opasta on tarkoitus hyödyntää Norlandia Ilossa käytävissä alkukeskusteluissa yhteisen ymmärryksen saavuttamisen tukena. Lisäksi oppaasta voidaan tulostaa vanhemmille kopio tai lähettää opas sähköisessä muodossa, jolloin huoltajat voivat jatkaa oppaaseen ja sen tarjoamaan tietoon tutustumista kotonaan. Tämän kehittämistyön päätämävaiheeseen kuului lisäksi tuotoksen esittely sekä toimeksiantajan arviointi.

Edellä olen kuvannut kehittämistyön etemistä eri työskentelyvaiheisiin jakautuneesti. Lopuksi hahmotan vielä kehittämistyön prosessin etenemistä lineaarisen mallin avulla. Lineaarisesti vaiheistettuna kehittämistyö jakautuu neljään eri vaiheeseen, jotka ovat tavoitteen määrittely, suunnittelu, toteutus ja lopuksi päättäminen ja arviointi (Toikko & Rantanen 2009, 64). Kehittämistyön prosessi sekä aikataulu on esitetty seuraavalla sivulla olevassa taulukossa lineaarisesti vaiheistettuna (Taulukko 1.) Huomioitavaa kuitenkin on, että lineaarinen malli ei nosta esille kehittämistyössä tapahtunutta jatkuvaa arviointia ja sen seurauksena tapahtuneita muutoksia projektin etenemisessä (Salonen 2013, 14–16).

TAVOITTEEN MÄÄRITTELY	AIKA	AIHE
		2/2020 – 4/2020
SUUNNITTELU	5/2020	Kehittämistyötä tarkentava etäpalaveri toimeksiantajan kanssa
	6/2020 – 9/2020	Suunnitelman laatiminen ja muokkaus palautteen pohjalta Prosessin aikataulusta sopiminen Suunnitelman hyväksyttäminen toimeksiantajalla
TOTETUS	10/2020	Opinnäytetyösopimuksen tekeminen ja tutkimuslupa Teemahaastattelukysymyksien hahmotteleminen ja lähettäminen toimeksiantajalle ja ohjaavalle opettajalle Haastattelukysymyksien muokkaaminen palautteen pohjalta Saatekirjeiden tekeminen varhaiskasvatushenkilökunnalle ja eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille
	11/2020 – 3/2021	Koehaastattelu Henkilökunnan ja huoltajien haastattelujen toteuttaminen
	3/2021 – 4/2021	Oppaan ensimmäisen version tekeminen Oppaan ensimmäistä versiota koskeva palaveri varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Oppaan ensimmäisen version muokkaaminen palautteen pohjalta Oppaan kokeileminen alkukeskustelussa ja palautekeskustelu
PÄÄTTÄMINEN JA ARVIOINTI	5/2021	Tuotoksen esittely Toimeksiantajan arviointi

Taulukko 1. Kehittämistyön prosessi ja aikataulu

4.4 Kehittämistyön dokumentointi ja tarkastelu

Kehittämistyön seuranta nojautuu dokumentointiin, joka käytännössä näkyy eri tavalla kerättyinä dokumenttiaineistoina (Toikko & Rantanen 2009, 80). Dokumentointi on esim. kirjoittamista, kuvaamista, aineiston arkistointia sekä materiaalin tuottamista kehittämistyön aikana. Kehittämisen aikana tuotettu tai käytetty materiaali sekä niiden selkeä raportoiminen havainnollistavat kehittämistyön etenemistä ja mahdollistavat ulkopuolisen arvioinnin. (Salonen 2013, 23–24.)

Kehittämistyön aikana tuotettua tietoa sekä dokumentoituja tuotoksia olivat muistiinpanot toimeksiantajan sekä ohjaavan opettajan kanssa käydyistä keskusteluista, kirjalliset vertaisarviointit ja kehittämistyön kirjallinen suunnitelma. Myös saatekirjeet, haastattelurungot ja haastatteluista tuotettu aineisto sekä kehittämistyön tuotoksena syntynyt opas olivat työssä syntyneitä aineistoja. Kehittämistyötä koskevia dokumentteja syntyi myös opasta koskevien palautekeskustelujen aikana. Koko kehittämisprosessin aikana tein omia muistiinpanojani paperille kehittämistyötä koskien. Dokumentoituja tuotoksia säilytin kehittämistyön prosessin aikana OneDrive-kansiossa sekä paperisia dokumentteja kuten haastattelujen muistiinpanoja ja omia muistiinpanojani kansiossa itselläni.

Oppaan tekemistä varten kävin haastatteluissa syntyneitä nauhoituksia sekä omia muistiinpanojani läpi kirjoittaen esiin nostetut tiedot koneelle omaan tiedostoonsa. Näin minun oli helpompi hahmottaa oppaassa esiin nostettavia asioita sekä jakaa niitä otsikoiden alle. Haastatteluissa jotkin asiat toistuivat eri teemojen kysymyksissä. Tähän vaikutti selvästi myös kysymyksien järjestys. Esimerkiksi kulttuurisesta moninaisuudesta kysyttiin vasta haastattelun viimeisissä teemoissa, mutta aihe oli aktiivisesti läsnä myös muiden teemakysymyksien vastauksissa. Kirjoittaessani haastatteluista saatua tietoa koneelle pystyin myös huomioimaan toistuvat aiheet ja jakamaan ne sopivien otsikoiden alle. Oppaan ensimmäisen versiota muokatessani saadun palautteen pohjalta kävin läpi paperille tekemiäni muistiinpanoja ja tein niiden pohjalta tarvittavia muutoksia oppaaseen. Haastatteluista syntyneet muistiinpanot sekä nauhoituksen hävitin asianmukaisesti kehittämisprosessin päätyttyä.

5 KEHITTÄMISTYÖN TUOTOS

5.1 Tuotoksen esittely

Materiaalisena tuotoksena kehittämistyöstä syntyi opas eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille (Liite 3). Tuotos havainnollistaa kehittämistoiminnan seurauksena saatua hyötyä sekä mahdollisia toiminnan muutoksia (Salonen ym. 2017, 63). Norlandia Ilon varhaiskasvatushenkilökunta voi käydä opasta yhdessä läpi huoltajien kanssa alkukeskustelun aikana. Alkukeskustelussa perhe saa tietoa varhaiskasvatuksen käytännöistä ja varhaiskasvatushenkilökunta puolestaan saa tietoa lapsesta ja perheestä. Alkukeskustelussa luodaan perusta tulevalle kasvatusyhteistyölle. (Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 22.) Näiden näkökulmien pohjalta haluttiin hyödyntää opasta keinona saavuttaa yhteinen ymmärrys eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien sekä varhaiskasvatushenkilöstön välillä juuri alkukeskustelun aikana. Oppaasta voidaan antaa kopioita myös huoltajille mukaan otettavaksi tai lähettää sähköisesti, jolloin he voisivat jatkaa sen sisältöön tutustumista myös itsenäisesti alkukeskustelun jälkeen.

Opas on pyritty rakentamaan selkokielen piirteitä hyödyntäen. Tämä tarkoittaa niin tekstin ulkoasun kuin kielen rakenteen, sisällön ja sanaston mukauttamista selkeämmäksi ja ymmärrettävämmäksi. Selkokielessä aiheita pyritään käsittelemään hyvin käytännönläheisesti. (Selkokeskus 2020.) Selkokielestä hyötyvät mm. eri kielitaustaiset henkilöt, joiden kielitaito ei vielä riitä suomen yleiskielen ymmärtämiseen (Lamminmäki 2020, 29). Erityisesti kirjoitetussa kielessä on tärkeää ottaa huomioon kohderyhmän tarpeet ja mahdolliset haasteet. (Selkokeskus 2020). Selkokieli näkyy oppaassa mm. pyrkimyksessä käyttää jokapäiväisiä sanoja, lyhyiden lauseiden suosimisena sekä ymmärryksen tukemisessa esimerkkien ja kuvien avulla. Myös tekstin määrä oppaassa on pyritty pitämään vähäisenä selkokielen periaatteiden mukaisesti.

Keskusteluissa toimeksiantajan kanssa nousi esille kuvien merkitys viestinnän keinona eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kanssa, jotka eivät välttämättä osaa suomen kieltä. Toimeksiantajan kanssa hahmoiteltiin yhteiseksi tavoitteeksi käyttää varhaiskasvatusyksikössä jo käytössä olevia kuvia, jolloin perheet voivat yhdistää oppaassa olevan kuvan päiväkodin ympäristöön. Oppaassa on hyödynnetty mm. Papunetistä saatuja kuvia havainnollistamaan esim. päiväkodissa tarvittavaa vaatetusta. Oppaassa on käytetty myös päiväkodissa otettuja kuvia esimerkiksi havainnollistamaan erilaisia ruo-

ka-annoksia sekä lepohetkeä ja aamupiiriä. Idea annoksia esittelevien kuvien ottamiseen syntyi Norlandia Ilo henkilökunnan haastattelussa keskustelusta, joka koski suomalaisen ruuan vierautta eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille.

Norlandia Ilon toimimista toimeksiantajana on pyritty huomioimaan myös oppaan visuaalisessa ulkoasussa kuten käytetyissä väreissä. Esimerkiksi otsikoissa on käytetty Norlandia Ilon tunnusväriä eli vihreää. Oppaaseen on liitetty myös Norlandia Ilon liike-merkki ensimmäiselle sivulle. Myös päiväkodin nettisivuilla esiintyvä lause ”meillä leikitään, liikutaan, lauletaan ja luetaan” on sisällytetty oppaaseen. Oppaan kansilehteen on lisäksi laitettu kuva Norlandia Ilon päiväkodista.

Opas sisältää yhteensä 15 sivua. Opas rakentuu kuuden eri otsikon alle, jotka pohjautuvat haastatteluteemoihin. Ensimmäisessä kappaleessa ”Tervetuloa Norlandia Iloon” kerrotaan mm. oppaan tarkoituksesta. Tämän jälkeen opas on jaoteltu seuraaviin kappaleisiin: varhaiskasvatus, päiväkodissa aloittaminen, päiväkodin arki ja tavat, kielet ja kulttuurit päiväkodissa sekä yhteistyö vanhempien kanssa. Näiden kappaleiden lisäksi opas sisältää kansilehden, sisällysluettelon sekä yhteystiedot osion oppaan lopussa.

Oppaan toisessa kappaleessa avataan käsitettä varhaiskasvatus niin sanallisesti kuin kaavion ja kuvien avulla. Kappaleessa käsitellään myös varhaiskasvatuksen toteutusta ohjaavia asiakirjoja, varhaiskasvatussuunnitelmia sekä esitellään haastattelun pohjalta nousseita päiväkodin arvoja ja päämääriä. Seuraavassa kappaleessa ”päiväkodissa aloittaminen” kerrotaan, mitä huoltajat voivat odottaa lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa sekä minkälaisia asioita huoltajien kannattaa huomioida. Kappaleessa pyrin haastattelussa esiintyneen keskustelun pohjalta painottamaan myös yhteistyön ja vuorovaikutuksen tärkeyttä lapsen aloittaessa päiväkodissa.

Kappaleessa ”päiväkodin arki ja tavat” nostetaan esille päiväkotipäivän toimintaa sekä keskeisiä asioita mm. hoitoaikojen sopimisesta sekä lapsen sairastumisesta. Kappale sisältää myös kolme alakappaletta: päiväkotipäivä, ruokailu ja ulkoilu. Päiväkotipäivää ja eri kellonaikoihin liittyvää toimintaa kuvataan oppaassa kehäkaavion sekä siihen sisällytettyjen kuvien avulla. Ruokailua puolestaan lähestytään myös osana lapsen oppimisprosessia sekä oppaassa havainnollistetaan päiväkodin eri aterioita kuvien avulla. Ulkoilua käsitellään oppaassa haastattelun pohjalta kertomalla, miksi päiväkodissa ulkoillaan säällä kuin säällä ja minkälaisia vaatteita lapsi tarvitsee ulkoilua varten. Tarvittavia vaatteita esitellään oppaassa kuvien avulla. Oppaan viidennessä kappaleessa kielet ja kulttuurit päiväkodissa kerrotaan eri kulttuurien näkymisestä ja huomi-

oimisesta päiväkodissa. Kappaleessa kerrotaan myös suomen kielen oppimisen tukemisesta. Viimeiseksi oppaassa käsitellään vielä yhteistyötä huoltajien kanssa. Kappaleessa pyritään avaamaan sitä, mitä yhteistyö tarkoittaa, miten se näkyy ja miksi yhteistyö on tärkeää niin huoltajien kuin muiden palveluiden toimijoiden kanssa.

5.2 Tuotoksen arviointi

Arviointi on ollut jatkuvasti läsnä kehittämistyössä; niin suunnittelussa, toteutuksessa kuin lopullisen tuotoksen ja sen toimivuuden tarkastelussa käytännössä. Tässä kappaleessa keskityn arvioimaan kehittämistyön tuotoksena syntyneitä opasta. Kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää opas, jonka avulla voitaisiin edistää eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan välistä yhteistä ymmärrystä lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisen vaiheessa. Opas sisältää sekä Norlandia Iлон henkilökunnan että eri kieli- ja kulttuuritaustaisen huoltajan tärkeäksi kokemaa tietoa. Lisäksi oppaassa on pyritty vastaamaan haastatteluissa esiintyneisiin tiedon tarpeisiin kuten haluun tietää enemmän päiväkodin päivärytmistä. Tämänkaltaisen tiedon tarjoaminen huoltajille tukee mielestäni kasvatusyhteistyön toteutumista ja auttaa huoltajia tutustumaan päiväkotiin lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen.

Opas tarjoaa keinon varhaiskasvatuksen henkilökunnalle hahmottaa varhaiskasvatuksen aloitukseen sekä päiväkotipäivään liittyviä asioita alkukeskustelun aikana. Esimerkiksi tarvittavaa vaatetusta tai päiväkodin ruokailuja hahmottavat myös oppaassa olevat kuvat. Koska oppaaseen on lisätty eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajan haastattelussa esiintyneitä asioita, tarjoaa opas tietoa myös henkilökunnalle siitä, mitä huoltajat mahdollisesti kokevat tärkeänä tietona. Tämä myös on keskeinen kasvatusyhteistyön toteutumista tukeva näkökulma.

Oppaan tärkeä kriteeri oli myös selkeys, sillä opas on suunnattu eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille. Oppaan selkeyttä tukevat kuvien käyttö, lyhyet lauseet sekä se, että tekstiä on vähän. Tästä huolimatta oppaan tekstin selkokieliisyys jäi vielä mietittävään itseäni. Oppaan tekstin selkeyttä olisi vielä voinut parantaa koekäyttämällä opasta keskustelussa eri kielitaustaisen toimijan kanssa kokeilevan toiminnan lisäksi. Koekäytön aikana tekstiä olisi voinut muokata käydyn keskustelun ja koekäyttöön osallistuneelta saatujen ideoiden pohjalta. Tätä menetelmää käytin esim. eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille suunnattujen haastattelukysymysten koekäytössä. Koekäytön avulla oppaan sanavalintojen sekä lauserakenteiden selkeyttä olisi voinut parantaa,

jotta teksti olisi ymmärrettävää eri kielitaustaisille huoltajille. Opas kuitenkin sai hyvää palautetta Norlandia Ilon varhaiskasvatuksen opettajilta visuaalisesta selkeydestään sekä siitä, että tekstiä oli vähän, mutta riittävän informatiivisesti.

Kokeilevan toiminnan jälkeisessä palautekeskustelussa herätti pohdintaa, miten oppaan käyttö toteutuisi sujuvimmin osana alkukeskustelua sekä muiden läpikäytävien lomakkeiden rinnalla. Alkukeskustelussa tavoitteena on, että perhe pääsee kertomaan lapsestaan ja varhaiskasvatushenkilöstö varhaiskasvatuksen käytännöistä (Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 22). Oppaan tarkoituksena on tukea tiedon jakamista ja yhteisen ymmärryksen saavuttamista Norlandia Ilon päiväkodin käytännöistä ja toiminnasta. Kehittämistyön aikana minulla on ollut tutustuttavana myös päiväkodissa käytetty alkukeskustelulomake, joka puolestaan tukee lasta ja perhettä koskevan tiedon jakamista. Näiden keinojen, alkukeskustelulomakkeen sekä oppaan avulla voidaan edistää molemminpuolisen tiedon jakamista sekä kasvatusyhteistyön toteutumista varhaiskasvatuksen aloittamisen vaiheessa. Uskon, että oppaan vakituinen käyttöönotto päiväkodin alkukeskusteluissa tarvitsee totuttelua ja harjoittelua, sillä tuotos on uusi. Kokeilevan toiminnan pohjalta koettiin kuitenkin oppaan toimivan sujuvana osana alkukeskustelua, kun keskustelunaiheita käytiin tarpeen mukaan läpi oppaan tuella. Huoltaja, jolle suomalainen varhaiskasvatus on aivan uusi tuttavuus voisi hyötyä myös siitä, että päiväkotiin tutustutaan käymällä läpi opasta sivu kerrallaan.

Kaiken kaikkiaan koen oppaan onnistuneeksi kehittämistyön tuotoksena. Tätä ajatusta tukee myös Norlandia Ilon varhaiskasvatuksen opettajilta saatu palaute oppaan ensimmäisestä versiosta sekä kokeilevasta toiminnasta saatu palaute. Saadun palautteen pohjalta koin, että opas vastasi varhaiskasvatuksen opettajien tarpeisiin sisältämällä tärkeäksi koettua tietoa. Oppaan koettiin tukevan alkukeskustelua sekä herättävän keskustelua eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien sekä varhaiskasvatushenkilöstön välillä. Erittäin myönteinen havainto kokeilevassa toiminnassa oli myös se, että oppaan läpikäyminen voi herättää huoltajassa kysymyksiä lapsen varhaiskasvatukseen ja päiväkotiin liittyen, joita ei ehkä muuten tulisi kysytyä. Näiden kokemusten pohjalta koen, että oppaan avulla voidaan edistää varhaiskasvatushenkilökunnan sekä huoltajien yhteistä ymmärrystä päiväkodin toiminnasta ja tavoitteista alkukeskustelun aikana.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI

6.1 Kehittämisen prosessin tarkastelu

Yhdeksi kehittämissuorituksen työskentelyvaiheista voidaan katsoa arviointivaihe, jolloin kehittämistyötä ja sen toteutusta tarkastellaan kehittämiselle asetettujen tavoitteiden näkökulmasta (Salonen ym. 2017, 64). Tässä kappaleessa haluan kehittämissuorituksen tarkastelun rinnalla syventyä prosessin arviointiin.

Koska kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää keino varhaiskasvatushenkilökunnan sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien välisen yhteisen ymmärryksen tukemiseksi, oli tärkeää, että näiden molempien toimijoiden tarpeet ja näkökulma huomioitiin kehittämistyössä. Tästä näkökulmasta katson kehittämissuorituksen onnistuneen, vaikka useamman huoltajan osallistuminen haastatteluun olisi tarjonnut kattavamman kuvan huoltajien tarpeista ja ajatuksista opasta varten. Sekä minä että Norlandia Ilon henkilökunta lähestyivät mahdollisia vapaaehtoisia haastatteluun päiväkodissa. Tämän tavan koimme parhaimmaksi haastateltavien saamiseksi sekä samalla pystyimme vastaamaan haastattelua koskeviin kysymyksiin ja huomioimaan mahdollinen kielimuuri. Tiedotteen lähettäminen haastattelusta sähköisesti esim. Kidplan-sovelluksessa olisi voinut saavuttaa useamman huoltajan. Osallistumista haastatteluun olisi voinut kuitenkin heikentää se, ettei tiedotteen sisältöä ymmärretä suomen kielen heikon taidon vuoksi tai ettei sähköinen järjestelmä olisi aktiivisesti käytössä tai sitä osattaisi käyttää. Myös yhdenkin huoltajan haastattelu tarjosi kuitenkin tärkeää tietoa opasta varten ja tuki tämän kehittämistyön tavoitteen toteutumista.

Kehittämissuoritukselle olennainen näkökulma on ollut aktiivinen kehittämissuorituksen sekä tuotoksen arviointi. Esimerkiksi saamalla palautetta eri toimijoilta kuten toimeksiantajalta sekä ohjaavalta opettajalta olen pyrkinyt arvioimaan kehittämistyön suunnittelua, etenemistä sekä tuotosta ja tarvittaessa muokkaamaan toimintaa palautteen pohjalta. Kehittämissuorituksessa on ollut mukana niin itsearviointia, ulkoista arviointia sekä vertaisarviointia (ks. Salonen ym. 2017, 64). Ulkoisen arvioinnin pohjalta esim. kehittämissuorituksen toteutusta on muokattu tarpeen mukaan ja lopullista tuotosta eli opasta on pyritty kehittämään vastaamaan paremmin Norlandia Ilon henkilökunnan tarpeisiin. Vertaisarviointi on puolestaan auttanut mm. kehittämään kehittämistyön raportointia ja arvioimaan kehittämistyön toteutusta. Itsearviointi puolestaan on tukenut yhteistyön

toteutumista eri toimijoiden kanssa sekä haastattelujen ja niissä tapahtuneen vuorovai-
kutuksen kehittämistä prosessin aikana.

Prosessin kulkua suuntasi myös keväällä 2021 työskentelyni Norlandia Ilon päiväko-
dissa. Työsuhteen kautta pääsin tutustumaan tarkemmin ympäristöön, jota varten
opasta kehitin. Pääsin myös perehtymään päiväkodin kulttuurisesti moninaiseen toi-
mintaympäristöön sekä yhteistyön toteutumiseen eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huolta-
jien kanssa. Tekemäni havaintojen sekä päiväkodin henkilökunnan kanssa käytyjen
keskustelun pohjalta sain uusia ideoita oppaaseen. Esimerkiksi ajatus päiväkotipäivän
kellonaikojen lisäämisestä oppaaseen pohjautui työsuhteen aikana tehtyihin havaintoi-
hin ja käytyihin keskusteluihin. Työskennellessäni päiväkodissa minun oli helppo myös
ottaa kuvia päiväkodin ympäristöstä sekä ateriosta opasta varten. Viestittely sekä yh-
teistyö Norlandia Ilon toimijoiden kanssa oli ollut aktiivista läpi kehittämisprosessin.
Työsuhte päiväkodissa tarjosi kuitenkin mahdollisuuden vielä tiiviimpään yhteistyöhön
ja keskusteluun päiväkodin henkilökunnan kanssa oppaan kehittämiseksi.

Kehittämisprosessin toteutuksen aikana esiintyi erilaisia haasteita, jotka muokkasivat
kehittämistyön toteutusta. Esim. eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien haastattelu-
kysymyksien tekeminen osoittautui haasteellisemmaksi kuin olin aluksi arvioinut, sillä
haastatteluun osallistuvien huoltajien kielitaito ei ollut tiedossa. Tähän haasteeseen
pyrin kuitenkin vastaamaan koehaastattelun sisällyttämällä kehittämistyöhön. Lisäksi
haastattelussa olisi tarpeen mukaan käytetty tulkkia. Myös vallitseva koronatilanne vai-
kutti paljon kehittämisprosessiin. Aluksi haastattelut oli koronatilanteen vuoksi suunnit-
teltu toteutettavaksi etänä, mutta lopuksi päädyimme kuitenkin toimeksiantajan kanssa
toteuttamaan henkilökunnan haastattelun päiväkodissa turvallisesti maskit päällä ja
turvavälit huomioiden. Myös huoltajan haastattelun pystyin toteuttamaan päiväkodissa
työsuhteeni aikana turvallisuudesta huolehtien.

Alkuperäisten aikataulutusten mukaan haastattelut oli suunniteltu toteutettavaksi 2020
marras-joulukuussa, mutta aikataulutushaasteiden vuoksi huoltajan haastattelu toteu-
tettiin vasta keväällä 2021. Tämä muutos aikatauluissa nopeutti myös oppaan arvioin-
nin aikatauluja. Toteuttamalla haastattelut alkuperäisten aikataulujen mukaisesti olisi
keväällä voinut olla mahdollista edistää oppaan selkeyttä mm. saamalla palautetta kie-
liasua koskien eri kielitaustaiselta toimijalta. Huoltajan haastattelun siirtyminen kevää-
seen nopeutti myös kokeilevan toiminnan ja palautekeskustelun toteuttamista siten,
että opasta päästiin koekäyttämään vain yhdessä alkukeskustelussa. Tämäkin tarjosi
tärkeää tietoa oppaan toimivuudesta alkukeskustelussa. Olisi kuitenkin ollut mielenkiin-

toista koekäyttöä opasta useammassa alkukeskustelussa, jolloin tietoa oppaan toivuudesta olisi saatu kattavammin mahdollisesti eri kielitaitoisten ja eritasoisesti varhaiskasvatusta tuntevien huoltajien kanssa. Näistä haasteista huolimatta opas kuitenkin valmistui aikataulussa keväällä 2021 ja sain oppaasta positiivista palautetta Norlandia Ilon henkilökunnalta.

6.2 Ammatillinen kasvu ja jatkokehittäminen

Tätä kehittämistyötä suunnitellessani, toteuttaessani sekä arvioidessani yhteistyössä useamman eri toimijan kanssa olen oppinut paljon niin kehittämistyöstä, kulttuurisesti moninaisesta varhaiskasvatuksesta, yhteistyöstä kuin dokumentoinnistakin. Kehittämistyön aikana olen päässyt hyödyntämään sosionomikoulutuksessa oppimaani; niin tietoja kuin taitoja. Kehittämistyön pohjana toiminutta teoriaperustaa rakentaessani olen päässyt perehtymään syvemmin varhaiskasvatusta ohjaaviin periaatteisiin sekä toimintatapoihin, jotka ohjaavat myös tulevaisuuden työskentelyäni varhaiskasvatuksen opettajana. Kehittämistyön toteutuksessa ja arvioinnissa tärkeinä näkökulmina on kulkenut mukana myös prosessin eettinen pohdinta sekä eri toimijoiden osallisuuden tukeminen. Nämä periaatteet ovat keskeisiä sosiaali- sekä kasvatusalalla toimiessa. Lisäksi olen päässyt kehittämään yhteistyö- sekä vuorovaikutustaitojani kehittämisprosessiin kuuluneen yhteistyön ja dialogin kautta sekä haastatteluissa.

Opasta kehittäessä olen pyrkinyt huomioimaan Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) esiintyvän tavoitteen huoltajien osallisuudesta (Opetushallitus 2018, 30) haastatteleamalla huoltajia varhaiskasvatushenkilöstön lisäksi. Kehittämistyön aikana syntyi kuitenkin myös ajatus lapsien osallisuuden tukemisesta tämän kaltaisessa kehittämisprojektissa. Lasten osallisuus näkyy varhaiskasvatuksessa monella tavalla kuten esim. toiminnan suunnitteluun sekä arviointiin osallistumisena. Jotta lasten osallisuus toteutuisi, edellyttää se myös osallisuutta tukevien menetelmien kehittämistä sekä lasten näkemyksien ja mielipiteiden arvostamista. (Opetushallitus 2018, 30.) Näiden ajatusten pohjalta haluaisin myös jatkokehittää itse kehittämisprosessia että opasta. Miten saisin lasten näkökulman esiin oppaassa? Minkälaisilla tavoilla lapset voisivat osallistua oppaan kehittämiseen? Lasten haastattelu olisi voinut ollut mielenkiintoinen näkökulma oppaaseen. Mitä lapset haluaisivat kertoa huoltajilleen päiväkotipäivästään?

Kehittämisprosessin aikana nousi myös idea oppaan kääntämisestä eri kielille. Tämä mahdollistaisi informaation tarjoamisen kattavammin vanhemmille, jotka eivät puhu tai

ymmärrä suomea. Uskon, että tämänkaltaiselle huoltajille suunnatulle oppaalle voisi olla käyttöä monissa varhaiskasvatuksen yksiköissä käännettyinä eri kielille. On kuitenkin tärkeä huomioida, että tämän kehittämistyön tuotoksena syntynyt opas on rakennettu vastaamaan Norlandia Ilon henkilökunnan sekä huoltajien tarpeisiin, joita on lähestetty haastattelujen sekä keskustelujen kautta. Opas kuvaa Norlandia Ilon toimintaympäristöä sekä arkea.

Kehittämistyötä voisi jatkaa myös keräämällä tulevaisuudessa lisää tietoa ja kokemuksia oppaan käyttämisestä alkukeskustelussa sekä kasvatusyhteistyön tukena. Tämän avulla voitaisiin saada tärkeää tietoa oppaan toimivuudesta päiväkodin arjessa pidemmällä aikavälillä oppaan arvioimiseksi. Lisäksi käyttäjäkokemusten perusteella voitaisiin opasta jatkokehittää vielä tarpeen mukaan.

Kehittämistyön aikana olen päässyt tutustumaan minua paljon kiinnostavaan aiheeseen, kulttuurisesti moninaisen varhaiskasvatuksen toteutumiseen sekä yhteistyöhön eri kieli- ja kulttuuritaustaisten huoltajien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) kulttuurinen moninaisuus käsitetään voimavarana (2018, 31). Onkin tärkeä pohtia, miten kulttuuriseen moninaisuuteen suhtaudutaan ja miten se otetaan huomioon varhaiskasvatuksessa. Ymmärrys ihmisten erilaisista lähtökohdista ja tarpeista tukee sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumista. Koska valtaväestön näkökulmasta toimivat asiat eivät välttämättä ole toimivia mm. kielellisten ja kulttuuristen vähemmistöryhmien näkökulmasta (Hiitola & Peltola 2018, 135), on tärkeä pyrkiä kehittämään keinoja eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden osallisuuden ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien tukemiseksi. Tämän kehittämistyön tuotoksena syntynyt opas on askel kohti tätä tavoitetta.

LÄHTEET

- Cummins, J. 2015. Intercultural education and academic achievement: a framework for school-based policies in multilingual schools. *Intercultural Education* 26 (6), 455-468. Viitattu 7.9.2020. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14675986.2015.1103539>
- Eerola-Pennanen, P. 2017. Kulttuurinen moninaisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Gyekye, M. & Lamminmäki-Vartia, S. 2017. Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoinen näkökulma varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluun. Teoksessa T. Haapasalo, H. Petäjä, P. Vuorelma-Glad, M. Sanden, H. Pulkkinen & I. Tahvanainen (toim.) *Varhaiskasvatus katsomusten keskellä*. Helsinki: Lasten keskus.
- Halme, K. & Vataja, A. 2011. *Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus*. Helsinki: Tammi.
- Heinonen, H.; Iivonen, E.; Korhonen, M.; Lahtinen, N.; Muuronen, K.; Semi, R. & Siimes, U. 2016. *Lasten oikeudet ja aikuisen vastuut varhaiskasvatuksessa*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hiitola, J. & Peltola, M. 2018. Tuotettu ja koettu toiseus viranomaisten ja maahanmuuttotautistaisten vanhempien kohtaamisissa. Teoksessa J. Hiitola, M. Anis & K. Turtiainen (toim.) *Maahanmuutto, palvelut ja hyvinvointi. Kohtaamisissa kehittyviä käytäntöjä*. Tampere: Vastapaino.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Jokikokko, K. 2010. *Teacher's intercultural learning and competence*. University of Oulu. Viitattu 15.9.2020 <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789514263705.pdf>
- Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2017. *Eheä kasvupolku – haaste yhteistyölle*. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kekkonen M.; Lehti, K. & Tirkkonen, J. 2017. *Dialogisuus varhaiskasvatuksessa*. Teoksessa T. Haapasalo, H. Petäjä, P. Vuorelma-Glad, M. Sanden, H. Pulkkinen & I. Tahvanainen (toim.) *Varhaiskasvatus katsomusten keskellä*. Helsinki: Lasten keskus.
- Kivijärvi, T. 2017. *Vieras- ja monikielisen lapsen ja perheen tukeminen*. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Laki kotoutumisen edistämisestä. 2010. L. 30.12.2010/1386.
- Lamminmäki, R. 2020 *Selkokieli sosiaali- ja terveysalalla*. Teoksessa A. L. Karjalainen & K. Wallenius-Penttilä (toim.) *Eri tavoin kommunikoivien kohtaaminen sosiaali ja terveysalan työssä*. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 18.11.2020. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/344887/DIAK_Opetus_5.pdf?sequence=5&isAllowed=y
- Lastikka, A-L. 2019. *Culturally and linguistically diverse children's and families' experiences of participation and inclusion in Finnish early childhood education and care*. Lisensiaatin tutkimus. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/306437/cultural2.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- Mykkänen, J. & Böök, M. L. 2017. *Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus*. Teoksessa M. Koivula, A. Siippainen & P. Eerola-Pennanen (toim.) *Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia*. Tampere: Vastapaino.

Ojala, M. 2020. Perusteita ja haasteita varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja koulun alun kehittämiselle erityisesti lapsen oppimisen ja kehittymisen näkökulmasta. Kasvatustieteellisen tiedekunnan julkaisuja 2020. Helsingin yliopisto.

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Helsinki: Opetushallitus. Viitattu 15.6.2020. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Paavola, H. 2017. Identiteetin tukeminen monikulttuurisessa varhaiskasvatuksessa. Teoksessa T. Haapasalo, H. Petäjä, P. Vuorelma-Glad, M. Sanden, H. Pulkkinen & I. Tahvanainen (toim.) Varhaiskasvatus katsomusten keskellä. Helsinki: Lasten keskus.

Paavola, H. & Talib, M-T. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 8.9.2020. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Salonen, K.; Eloranta, S.; Hautala, T. & Kinos, S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 5.10.2020. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166494.pdf>

Selkokeskus. 2020. Selkokieli. Julkaistu 7.9.2020. Viitattu 18.11.2020. <https://selkokeskus.fi/selkokieli/maaritelma/>

Tilastokeskus 2020. Viitattu 27.8.2020. Saatavilla sähköisesti osoitteessa http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Maahanmuuttajat_ ja_kotoutuminen/Maahanmuuttajat_ ja_kotoutuminen_Maahanmuuttajat_ ja_kotoutuminen/maakoto_pxt_11vu.px/table/tableViewLayout1/

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampere University Press.

Turun kaupunki. 2019. Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Viitattu 1.9.2020. https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/turun_varhaiskasvatussuunnitelma_28.5.2019.pdf

Varhaiskasvatuslaki. 2018. L. 13.7.2018/540.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vittrup, B. 2016. Early childhood teacher's approaches to multicultural education & perceived barriers to disseminating anti-bias messages. Multicultural Education 23 (3-4), 37-41. Viitattu 7.9.2020. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1119398>

Wallin, A. 2013. Monikulttuuriosaaminen. Uudistuvan työyhteisön valttikortti. Klaava media / Andaly Oy.

Saatekirje Norlandia Ilon varhaiskasvatushenkilöstölle

Hei!

Olen Turun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija ja teen opinnäytetyön toimeksiantoa Norlandia Ilon päiväkodille. Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää opas eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille varhaiskasvatuksen aloitukseen. Opasta varten kerään tietoa haastatteluilla, joihin toivon teidän osallistuvan. Haastattelut toteutetaan aikatauluunne sopivina ajankohtina marras-joulukuun aikana.

Haastattelussa saat kertoa kokemuksistasi ja ajatuksistasi siitä, mitä sinun mielestäsi olisi tärkeää kertoa oppaassa. Haastattelun kysymykset löydät tämän kirjeen toiselta sivulta, jotta voit tutustua niihin jo etukäteen.

Haastattelut toteutetaan Norlandia Ilon päiväkodissa. Osallistuminen haastatteluun on vapaaehtoista ja haastattelun voi keskeyttää koska tahansa. Osallistujien henkilötietoja tai nimiä ei mainita opinnäytetyössä tai oppaassa. Haastattelut äänitetään osallistujien luvalla ja nauhoitus jää vain minun kuunneltavakseni. Haastattelun nauhoitus hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua.

Jos sinulla heräsi kysymyksiä opinnäytetyötäni tai haastatteluja koskien, olethan minuun rohkeasti yhteydessä sähköpostin kautta.

Ystävällisin terveisin,

Roosa Hietaharju

Sähköpostiosoite:

Opas eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille varhaiskasvatuksen aloitukseen

Haastattelukysymykset

Henkilökunta:

Teema 1: Lapsen varhaiskasvatuksen aloitus

1. Mitä lapsen varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyviä asioita tulisi teidän mielestänne nostaa oppaassa esille?

Teema 2: Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja periaatteet

2. Mitä teidän mielestänne huoltajien olisi tärkeä tietää varhaiskasvatuksen tavoitteista ja periaatteista?
3. Miten kerrotte käytännönläheisesti huoltajille varhaiskasvatuksesta?

Teema 3: Päiväkodin arkikäytännöt ja tavat

4. Mitä haluaisitte kertoa huoltajille päiväkodin arjesta?
5. Mitä tietoa päiväkodin arkikäytännöistä ja tavoista tulisi oppaan sisältää?

Teema 4: Kulttuurinen moninaisuus

6. Mitä haluaisitte kertoa huoltajille kulttuurisen moninaisuuden näkymisestä päiväkodissa?
7. Miten *kulttuurinen kompetenssi* näkyy päiväkodissa?
8. Miten huoltajat voivat päiväkodissa osallistua kulttuurisesti moninaisen toimintaympäristön luomiseen?

Teema 5: Kasvatusyhteistyö

9. Millaisia yhteistyötapoja päiväkodissanne on henkilöstön sekä huoltajien välillä?
10. Millaiset asiat ovat mahdollisesti olleet haasteina eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kanssa työskennellessä?

Muuta:

11. Tuleeko mieleenne vielä jotain muuta tietoa, mitä huoltajille suunnatussa oppaassa tulisi olla?

Saatekirje vanhemmille

Hei!

Minun nimeni on Roosa Hietaharju ja olen Turun ammattikorkeakoulun sosiaalian opiskelija. Teen opinnäytetyötä Norlandia Ilon päiväkodille. Opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä opas eri kieli- ja kulttuuritaustaisille vanhemmille lapsen päiväkodin aloitukseen. Opasta varten teen haastatteluja, joihin toivon teidän osallistuvan.

Haastattelussa saat kertoa kokemuksistasi ja ajatuksistasi siitä, mitä sinun mielestäsi olisi tärkeää kertoa oppaassa. Haastattelun kysymykset löydät tämän kirjeen toiselta sivulta, jotta voit tutustua niihin etukäteen.

Osallistuminen haastatteluun on vapaaehtoista. Haastattelun voi keskeyttää koska tahansa. Osallistujien henkilötietoja tai nimiä ei kerrota opinnäytetyössä tai oppaassa.

Jos haluat kysyä jotain opinnäytetyöstäni tai haastattelusta, laita minulle viestiä sähköpostin kautta.

Ystävällisin terveisin,

Roosa Hietaharju

Sähköpostiosoite:

Opas eri kieli- ja kulttuuritaustaisille huoltajille varhaiskasvatuksen aloitukseen

Haastattelukysymykset

Vanhemmat:

Teema 1 v: Lapsen *varhaiskasvatuksen* aloitus — kun lapsi aloittaa päiväkodissa

1. Mikä on teille tärkeää, kun lapsi aloittaa päiväkodissa? Mitä haluaisitte vanhempina tietää päiväkodin aloituksesta?

Teema 2: Päiväkodin tavoitteet ja periaatteet

2. Mitkä asiat lapsen kasvatuksessa ovat teille tärkeitä?
3. Mitä haluaisitte tietää päiväkodin tavoitteista ja toiminnasta?
4. Millaisia taitoja toivotte lapsen oppivan päiväkodissa?

Teema 3: Päiväkodin arki ja tavat

5. Mitä haluaisitte, että oppaassa kerrotaan päiväkodin tavoista?
6. Millaista tietoa haluaisitte kuulla lapsenne päiväkotipäivästä?

Teema 4: Kulttuurinen moninaisuus - kulttuurit ja kielet päiväkodissa

7. Mitä lapsen kulttuuriin liittyviä asioita tulee päiväkodissa mielestänne huomioida?
8. Mitä haluaisitte tietää suomalaisesta päiväkodista? Entä suomalaisesta kulttuurista ja perinteistä?
9. Haluaisitteko tulla päiväkotiin kertomaan kulttuuristanne lapsenne kanssa?

Teema 5: *Kasvatusyhteistyö*

10. Mitä pidätte yhteistyöstä päiväkodin henkilökunnan kanssa? Mitkä asiat ovat teille tärkeitä yhteistyössä henkilökunnan kanssa?

Muuta:

11. Haluaisitteko kertoa jotain muuta oppaaseen?

Norlandia Ilo

Opas vanhemmille, kun lapsi aloittaa päiväkodissa.

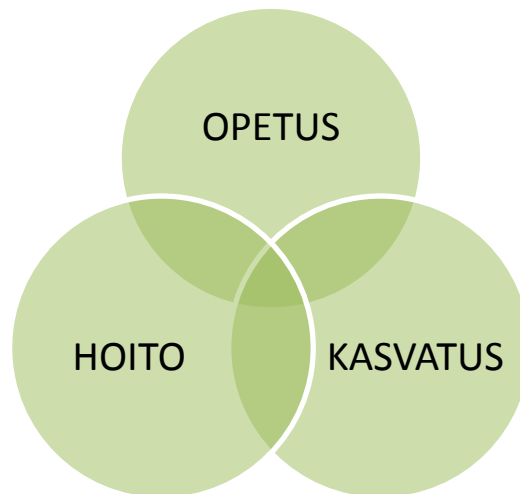

Sisällys

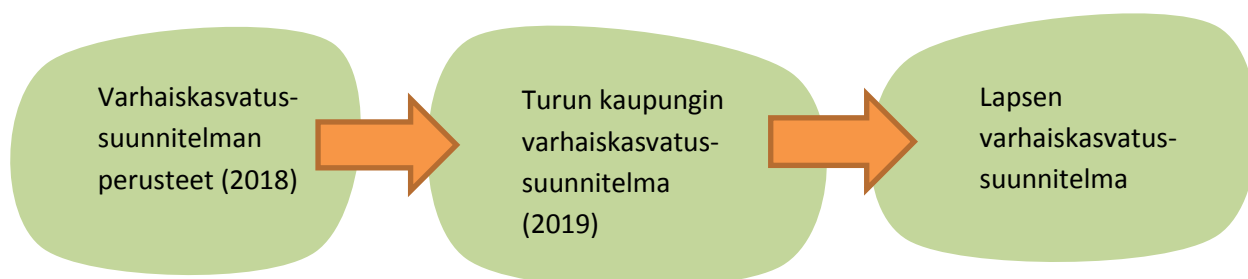
Tervetuloa Norlandia Iloon!	1
Varhaiskasvatus	2
Päiväkodissa aloittaminen	4
Päiväkodin arki ja tavat.....	5
Päiväkotipäivä.....	6
Ruokailu	7
Ulkoilu.....	9
Kielet ja kulttuurit päiväkodissa	11
Yhteistyö vanhempien kanssa	12

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus tarkoittaa lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kokonaisuutta. Lapselle kaikki päivän tilanteet ovat tärkeitä: leikkiminen, toimiminen, syöminen, ulkoileminen ja lepääminen.

Varhaiskasvatuksessa lapsi oppii monia uusia asioita ja taitoja yhdessä muiden lasten ja aikuisten kanssa. Varhaiskasvatusta ohjaavat asiakirjat kuten valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018) ja Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma (2019).

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Lapsen varhaiskasvatuksen opettaja keskustelee vanhempien kanssa ja kirjoittaa lapselle oman varhaiskasvatussuunnitelman. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen kiinnostuksen kohteita, vahvuuksia sekä tapoja tukea lapsen oppimista ja kasvua. Huomioimme lapsen iän ja yksilöllisyyden suunnitelman tekemisessä.

Sinulla on oikeus tulkkiin varhaiskasvatusta koskevien keskustelujen aikana, jos yhteistä kieltä päiväkodin henkilökunnan kanssa ei ole.

Tietoa meistä.

- Meille on tärkeää lapsen hyvinvointi ja turvallinen kasvuympäristö.
- Arvojamme ovat yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus.

Päiväkodissa aloittaminen

Päiväkodissa aloittaminen on uusi ja jännittävä asia koko perheelle. Henkilökunnan kanssa sovitaan vanhempien ja lapsen tutustumisesta päiväkotiin sekä tutustumisen kestosta.

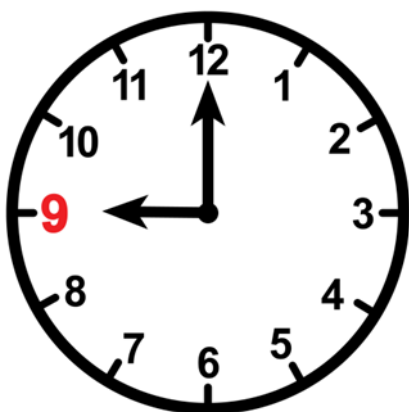
Kerro meille perheestäsi, lapsestasi ja kulttuuristasi. Me kerromme teille päiväkodistamme ja sen tavoista. Tehdään yhdessä lapsen päiväkodin aloituksesta sujuva.

- Varaa aikaa sille, että lapsesi voi rauhassa tutustua päiväkotiin ja henkilökuntaan.
- Keskustele kotona lapsesi kanssa päiväkodin aloittamisesta.
- Tutustu myös itse päiväkotiin ja henkilökuntaan.
- Kysy rohkeasti! Kerro meille jos haluat jutella.

Päiväkodin arki ja tavat

Päiväkotimme arkeen kuuluu selkeät rutiinit kuten ruokailut, ulkoilut ja lepoaikat. Päiväkodissa opimme uusia asioita ja taitoja arjen toiminnassa sekä leikin, laulun, liikkumisen, lukemisen ja askartelun kautta.

- Aamupiiri alkaa päiväkodissamme klo 9.00. On tärkeää, että lapset ovat siihen mennessä paikalla. Aamupiirissä tutustumme päivän ohjelmaan ja opimme uutta.

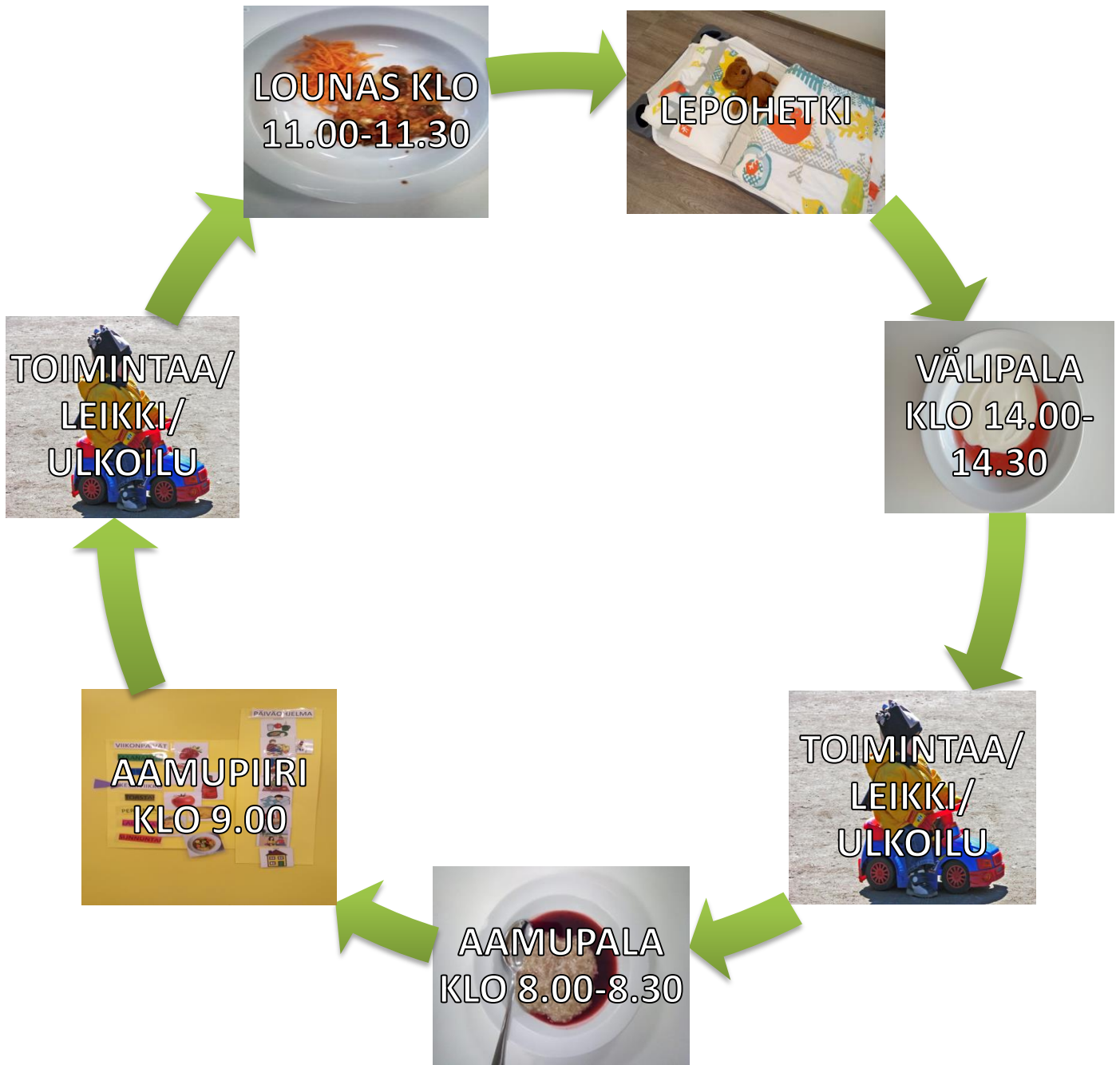
Otamme päivämme suunnittelussa huomioon lasten mielipiteet, kiinnostuksen kohteet ja yksilöllisyyden.

Huomioitavaa:

- Sovitaan lapsen hoitoajat ajoissa.
- Pidetään kiinni sovituista hoitoajoista.
- Jos lapsi on sairas, hän jää vanhemman kanssa kotiin. Muista ilmoittaa päiväkotiin lapsen sairastumisesta ja poissaolosta.

Päiväkotipäivä

Ruokailu

Ruokailu on tärkeä osa lapsen päivää. Päiväkodissa opettelemme maistamaan ja syömään erilaisia ruokia. Opettelemme myös hyviä pöytätapoja.

Syömme päivän aikana kolme ateriaa: aamupalan, lounaan ja välipalan.

Aamupala

Kaurapuuro

Näkkileipä

Leipä

Vesi

Maito

Lounas

Kasvisvuoka

Pinaattikeitto

Makkarakastike ja perunat

Näkkileipä

Vesi

Maito

Välipala

Murot

Jogurtti

Vesi

Maito

Leipä

Näkkileipä

Ulkoilu

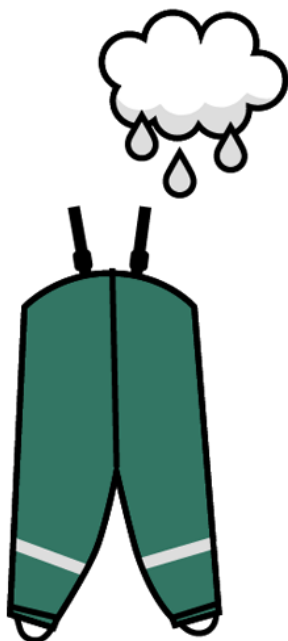
Ulkoilemme päiväkodissa aamupäivällä ja iltapäivällä, **myös pienellä sateella ja talvisin**. Varmista, että lapsella on sopivat ja lämpimät vaatteet ulkoiluun päiväkodissa. Tuo lapselle myös vaihtovaatteita päiväkotiin kuten sukkaa, alushousuja, paitoja ja housuja. Jos tarvitset tietoa lapsen vaatteista, niin pyydä apua päiväkodin aikuisilta.

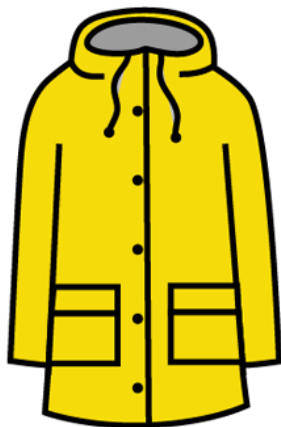
Miksi tykkäämme ulkoilla päiväkodissa?

- Ulkona lapset saavat reipasta liikuntaa.
- Lapset saavat leikkiä ulkoleikkejä.
- Lapset saavat raitista ilmaa.
- Lapset pääsevät leikkimään muiden ryhmien lapsien kanssa.

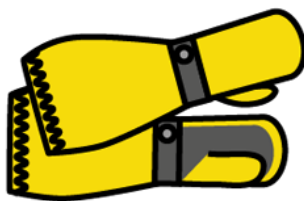
Sadevaatteet

Kurahaalarit

Sadetakki

Kurahanskat

Kumisaappaat

Talvivaatteet

Kaulahuivi

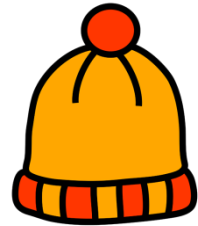
Kauluri

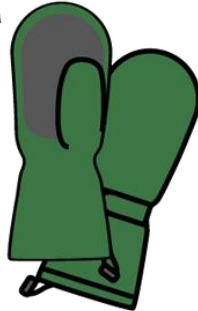
Toppahaalari

Pipo

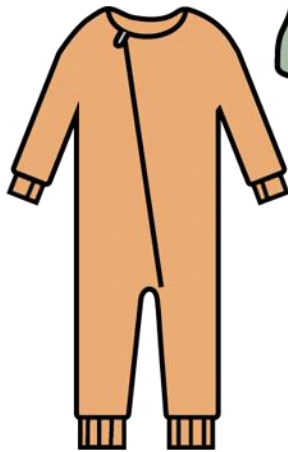

Lapaset

Rukkaset

Villa- tai
fleecetakki

Villa- tai
fleecehaalari

Kypärämyssy

Villasukat

Talvikengät

Muista kirjoittaa lapsen nimi vaatteisiin ja kenkiin. Näin tiedämme kenelle vaatteet ja kengät kuuluvat.

Kielet ja kulttuurit päiväkodissa

Päiväkodissämme lapset tutustuvat suomalaiseen kulttuuriin sekä perinteisiin. Päiväkodissa tutustutaan myös lapsien sekä perheiden eri kieliin ja kulttuureihin.

Yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää. Kerro meille kulttuuristasi ja perheenne tavoista. Kerro meille myös, miten haluaisit lapsesi kulttuurin ja uskonnon huomioitavan päiväkodissa.

Olet tervetullut kertomaan kulttuurinne ja perheenne tavoista (esim. ruoka, juhlat, esineet) päiväkodin lapsille ja aikuisille.

Kielet päiväkodissa

- Päiväkodissa tuetaan suomen kielen oppimista.
- Käytämme lapsien kanssa kuvakortteja ymmärtämisen tukena.

Yhteistyö vanhempien kanssa

Yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeä osa varhaiskasvatusta. Päiväkodin henkilökunta sekä vanhemmat toimivat yhdessä, jotta lapsi voi hyvin ja oppii uusia asioita. Yhteistyötä ovat päivittäiset tapaamiset, keskustelut, viestien lähettely ja yhteiset tapahtumat.

Kerro meille toiveistasi ja ajatuksistasi lapsesi varhaiskasvatukseen liittyen. Jos sinulla herää huoli lapsesi tai perheesi hyvinvoinnista, kuuntelemme ja autamme. Teemme yhteistyötä esimerkiksi puheterapeutin, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, neuvolan sekä muiden terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden toimijoiden kanssa. Näin voimme tukea lapsen ja perheen hyvinvointia kokonaisvaltaisesti.

Päiväkodissamme on käytössä Kidplan-sovellus. Kidplan-sovelluksessa voit katsoa kuvia lapsesi päiväkotipäivästä tai tutustua lapsesi ryhmän viikkosuunnitelmiin. Sovelluksessa voit myös lukea viikkokirjeitä ja kuukausikirjeitä. Kirjeissä kerrotaan lapsesi ryhmän kuulumisia ja mitä olemme tehneet.

Lisäksi:

- Kun haet lapsesi päiväkodista, kerromme mielellämme, miten lapsesi päivä on sujunut.
- Kerro meille lapsesi kuulumisia. Miten lapsi on nukkunut ja mitä olette tehneet viikonloppuna?
- Kerromme, mitä olemme opetelleet päiväkodissa. Näin voitte jatkaa samojen asioiden harjoittelua kotona.
- Tuemme vanhempaa lapsen kasvatuksessa. Kerro henkilökunnalle jos haluat jutella. Varataan aikaa keskustelulle.

Yhteystiedot

Osoite:

Tavastilankatu 4

20610 Turku

Puhelinnumerot:

Päiväkodin johtaja: 010 4114545

Punaiset: 010 4114534

Siniset: 010 4114546

Keltaiset: 010 4114547

Vihreät: 010 4114544